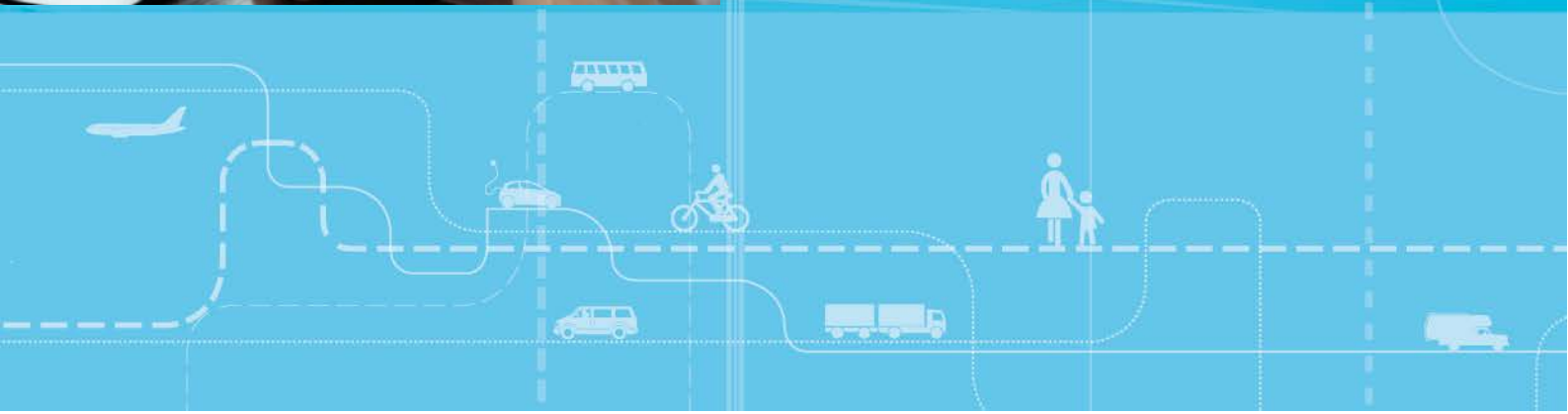

Korona, hjemmekontor og reisevaner

Korona, hjemmekontor og reisevaner

Forsidebilde: Shutterstock

Transportøkonomisk institutt (TØI) har opphavsrett til hele rapporten og dens enkelte deler. Innholdet kan brukes som underlagsmateriale. Når rapporten siteres eller omtales, skal TØI oppgis som kilde med navn og rapportnummer. Rapporten kan ikke endres. Ved eventuell annen bruk må forhåndssamtykke fra TØI innhentes. For øvrig gjelder [åndsverklovens](#) bestemmelser.

Tittel: Korona, hjemmekontor og reisevaner

Title: Covid-19, remote work and travel behaviour

Forfattere: Susanne Nordbakke og Anja Fleten Nilsen

Authors: Susanne Nordbakke og Anja Fleten Nilsen

Dato: 11.2021

Date: 11.2021

TØI-rapport: 1863/2021

TØI Report: 1863/2021)

Sider: 74

Pages: 74

ISSN elektronisk: 2535-5104

ISSN: 2535-5104

ISBN elektronisk: 978-82-480-1906-0

ISBN Electronic: 978-82-480-1906-0

Finansieringskilder: Se forordet

Financed by: Se forordet

Prosjekt: 4888 – Koronaeffekt

Project: 4888 – Koronaeffekt

Prosjektleder: Susanne T. Dale Nordbakke

Project Manager: Susanne T. Dale Nordbakke

Kvalitetsansvarlig: Fridulv Sagberg

Quality Manager: Fridulv Sagberg

Fagfelt: Reisevaner og mobilitet

Research Area: Reisevaner og mobilitet

Emneord: Koronapandemi, hjemmekontor, reisevaner

Keyword(s): Covid-19 pandemic, remote work, home office, travel behaviour

Sammendrag:

Denne studien, basert på tre nasjonale og fire undersøkelser fra Oslo og omegn, følger utviklingen i bruk av hjemmekontor og transportmiddelbruk på arbeidsreisen under pandemien. Undersøkelsen viser at 56 prosent på landsbasis og 69 prosent i Oslo og omegn, har mulighet til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemmefra. De fleste oppgir at de er mer effektive på hjemmekontoret enn i arbeidsgivers lokaler. Mange mener hjemmekontor én gang i uka eller oftere øker livskvaliteten, men få vil ha hjemmekontor hver dag når smittefaren i samfunnet er redusert. 45 prosent av de som har mulighet til hjemmekontor oppgir at de kommer til å ha hjemmekontor minst én dag i uka når vi kommer tilbake til en normalsituasjon, uten stor smittefare. Under pandemien var det et skifte i hvordan folk reiste til arbeid – fra kollektivtransport til mer individuell transport, som bil, gange og sykling.

Summary:

This study, based on three national surveys and four surveys from Oslo and the surrounding area, follows the development in the use of home offices and mode of transportation on commute travels during the pandemic. The surveys show that 56 per cent on a national basis and 69 per cent in Oslo and the surrounding area have the opportunity to work from home. Most people state that they are more efficient in the home office than at the premises of the employer. Many believe that the use of home office once a week or more often increases their quality of life, but few want to use the home office every day when the risk of infection in society is reduced. 45 per cent of those who have the opportunity to work from home state that they will do so at least once a week when we return to a normal situation, without a great risk of infection. During the pandemic, there was a shift in how people traveled to work - from public transport to more individual transport, such as car, walking and cycling.

Language of report: Norwegian

Transportøkonomisk Institutt
Gaustadalléen 21, 0349 Oslo
Telefon 22 57 38 00 - www.toi.no

Institute of Transport Economics
Gaustadalléen 21, N-0349 Oslo, Norway
Telephone +47 22 57 38 00 - www.toi.no

Forord

Bare noen dager etter at Regjeringen satte inn nasjonale tiltak den 12. mars 2020 og koronapandemien var et faktum, satte Transportøkonomisk institutt i gang en undersøkelse om bruk av hjemmekontor, effektivitet på hjemmekontoret og transportmiddelbruk på arbeidsreiser. Etter dette fulgte TØI opp med seks nye undersøkelser for å følge utviklingen i bruk av hjemmekontor og arbeidsreiser under pandemien, både på nasjonalt nivå og i Oslo regionen. Undersøkelsene har primært blitt finansiert med tilskudd fra Vegdirektoratet, Statens vegvesen, Bymiljøetaten i Oslo kommune, Jernbanedirektoratet, Nye Veier, Viken fylkeskommune og Samferdselsdepartementet. Vi retter en stor takk til disse aktørene, uten deres støtte ville vi ikke ha kunnet samlet inn verdifull informasjon fra dette naturlige «eksperimentet» som koronapandemien med tilhørende restriksjoner på adferd har vært. Et par av undersøkelsene har også vært koblet til datainnsamlinger i to prosjekter for Norges forskningsråd, henholdsvis COMMUTE og TRIPPOP. I tillegg har TØI bidratt med egen finansiering både til datainnsamling og for å få gjennomført fortløpende analyser og presentasjoner for offentligheten. Resultatene har fått stor medieoppmerksomhet og har også blitt brukt inn i Nasjonal transportplan 2022-2023. Etter hvert vil også de nasjonale reisevaneundersøkelsene (RVU) kunne si mer om endringer i reisevaner under pandemien og fra før til etter pandemien. Fordelen med undersøkelsene i dette prosjektet er at vi har kunnet stille andre typer spørsmål som ikke dekkes inn i RVU og at vi har fått resultater fortløpende.

Susanne T. Dale Nordbakke har vært prosjektleder og har gjort de fleste analysene og skrevet rapporten. Anja Fleten Nielsen har bidratt med noen analyser av data fra Oslo og omegn i juni 2020, som er rapportert i egne vedlegg. En stor takk til Harald Aas for å støtte opp om idéen om å gjennomføre slike undersøkelser allerede i mars 2020. Uten denne støtten hadde ikke prosjektet sett dagens lys. Kåre Skollerud har vært en verdifull diskusjonspartner på ulike spørsmålsformuleringer i undersøkelsene. Øystein Engebretsen har bidratt med estimering av reduksjon i antall kollektivreiser fra før pandemien til juni 2020 i Oslo og omegn, som er rapportert i eget vedlegg. Fridulv Sagberg har kvalitetssikret rapporten og bidratt med uunnværlige kommentarer. Anne-Lene Sandberg har stått for den endelige redigering av rapporten.

Oslo, november 2021

Transportøkonomisk institutt

Bjørne Grimsrud
Direktør

Trine Dale
Avdelingsleder

Innhold

Sammendrag

1	Innledning	1
2	Metode	2
3	Hjemmekontor under korona	3
3.1	Bruk av hjemmekontor under korona.....	3
3.2	Årsaker til å ha hjemmekontor.....	5
3.3	Fordeler og ulemper med hjemmekontor.....	5
3.4	Effektivitet på hjemmekontoret.....	8
4	Reisevaner og fysisk aktivitet under korona	10
4.1	Reisevaner blant dem som ikke var på hjemmekontor under pandemien.....	10
4.2	Hjemmekontor og fysisk aktivitet.....	11
5	Hjemmekontor og hyttebruk	12
6	Bruk av hjemmekontor når samfunnet åpner opp igjen	13
7	Hjemmekontor og flytting	16
8	Diskusjon	17
8.1	Den nye hybridhverdagen	17
8.2	Mulige endringer i arbeidsreiser som følge av hjemmekontor.....	18
8.3	Mulige konsekvenser av bruk av hjemmekontor på andre reiser og på flytting...20	
9	Referanser	21
Vedlegg 1 Bruk av hjemmekontor		24
Vedlegg 2 Årsaker til hjemmekontor		25
Vedlegg 3 Effektivitet.....		27
Vedlegg 4 Transportmiddelbruk		29
Vedlegg 5 Endringer i reiser med kollektivtransport		31
Vedlegg 6 Hjemmekontor og fysisk aktivitet		33
Vedlegg 7 Hyttebruk under pandemien		35
Vedlegg 8 Kjennetegn ved de som har mulighet til hjemme- kontor og de som velger hjemmekontor		37
Vedlegg 9 Multivariat analyse – hjemmekontor i en normal situasjon.....		44
Vedlegg 10 Flytting og hjemmekontor.....		45
Vedlegg 11 Metode.....		47
Vedlegg 12		52

Sammendrag

Korona, hjemmekontor og reisevaner

TØI rapport 1863/2021

Forfattere: Susanne Nordbakke og Anja Fleten Nilsen

Oslo 2021, 74 sider

En utvalgsundersøkelse viser at 44 prosent av Norges yrkesaktive befolkning gikk over til å ha hjemmekontor etter at Covid-19 rammet samfunnet i mars 2020. I Oslo og omegnskommunene var andelen 56 prosent. Om lag halvparten av disse svarte at de var like eller mer effektive på hjemmekontoret sammenliknet med sin vanlige arbeidsplass. I juni 2021 var andelen på hjemmekontor sunket til 26 prosent på landsbasis samtidig som hele 80 prosent svarte at de var like eller mer effektive. Undersøkelsen viser at samfunnet er betydelig mer robust med hensyn til hvor folk kan utføre arbeidet sitt enn det man tidligere har trodd. Nærmere halvparten av de som har mulighet til å ha hjemmekontor oppgir også at de kommer til å ha hjemmekontor minst én gang i uka når vi kommer tilbake i en normalsituasjon. Begge disse forholdene vil ha stor betydning for videre planlegging og utbygging av transportsystemet.

Formålet med denne studien har vært å følge utviklingen i bruk av hjemmekontor og transportmiddelbruk på arbeidsreiser gjennom pandemien. Studien bygger på tre nasjonale utvalgsundersøkelser og fire fra Oslo og omegnskommunene. Bruken av hjemmekontor varierte under pandemien etter hvor strenge restriksjonene var. I pandemiens første fase (våren 2020) var andelen på hjemmekontor en gitt dag oppe i 44 prosent på landsbasis og 56 prosent i Oslo og omegnskommunene. Våre undersøkelser viser at mange mener de selv er mer effektive på hjemmekontoret enn på jobbkontoret og at mange også opplever andre fordeler ved det å jobbe hjemmefra, både for organiseringen av hverdagslivet og livskvaliteten. De fleste har imidlertid et todelt forhold til hjemmekontor; mange savner det sosiale og opplever at kommunikasjonsflyten er dårligere på hjemmekontoret. Få ønsker å ha hjemmekontor hver dag, og de fleste mener at å ha hjemmekontor hver dag ville redusert livskvaliteten. Likevel, at nærmere halvparten av de som har mulighet til å ha hjemmekontor (både på nasjonalt nivå og i Oslo regionen) oppgir at de kommer til å ha hjemmekontor minst én gang i uka når vi kommer tilbake i en normalsituasjon uten stor smittefare, tyder på at vi går mot en grunnleggende endring i organiseringen av hverdagen: En hybridhverdag, hvor store deler av den yrkesaktive befolkningen jobber hjemmefra en eller flere dager i uka. Sannsynligheten for å ha hjemmekontor minst én dag i uka øker med blant annet høyere utdanning, distanse mellom bolig og arbeidssted, det å vanligvis reise med kollektivtransport til arbeid (før pandemien) og det å sitte i åpent kontorlandskap, når andre forhold blir kontrollert for. Økt bruk av hjemmekontor kan endre både hvor og hvor ofte vi gjør daglige gjøremål som innkjøp og fritidsaktiviteter, når og hvor ofte vi drar på hytta, og også hvor vi kommer til å bosette oss, noe som igjen vil ha konsekvenser for våre reisevaner. 17 prosent oppgir at beslutningen om å flytte eller planene om å flytte kan relateres med muligheter for hjemmekontor. Under pandemien så vi en klar dreining til mer bruk av individuell transport blant de som fortsatte å dra på jobbbandelen som gikk, syklet og brukte bil økte på bekostning av kollektivtransport. Dette er ikke overraskende, tatt i betraktning at myndighetene oppfordret folk til begrense bruken av kollektivtransport under pandemien, noe som også var den viktigste årsaken til at de endret transportmiddelbruk. En tredjedel oppgir også smittefrykt som årsak til at de reduserte bruken av kollektivtransport på arbeidsreisen. Det store spørsmålet er om transportvaner som ble utviklet under pandemien har satt seg eller om vi vil gå tilbake igjen til slik vi reiste før pandemien. Uansett vil

økt bruk av hjemmekontor redusere antall arbeidsreiser, noe som kan bidra til redusert bilbruk. Nye data fra Ruter og Statens vegvesen etter at restriksjonene er fjernet, viser imidlertid at mens bilbruken er tilbake til det det var før normalen, ligger kollektivtransporten høsten 2021 under normalen i Oslo og omegn. I rapporten diskuteres ulike mulige årsaker til dette.

1 Innledning

Transportøkonomisk institutt har fulgt utviklingen i bruk av hjemmekontor og arbeidsreiser siden koronapandemien brøt ut og nasjonale tiltak ble satt inn den 12. mars 2020, gjennom flere undersøkelser på nasjonalt nivå og i Oslo og omegnskommunene (heretter kalt Oslo regionen).

I reisevanelitteraturen har man siden 90-tallet vært opptatt av hvordan digitale kommunikasjonsverktøy kan erstatte fysiske reiser, og at slike verktøy kan være tiltak for å redusere miljøforurensning og klimagassutslipp fra bilbruk og flyreiser (se f.eks. Moktharian 1998). Hjemmekontor er i dag mulig nettopp på grunn av ulike digitale kommunikasjonsverktøy. En undersøkelse fra Eurostat viser at andelen som satt på hjemmekontor en gitt dag i 2019 var på 5 prosent, noe som er tilnærmet gjennomsnittet i EU (5,4 prosent) (Eurostat 2020). Bruk av hjemmekontor var, helt siden pandemien brøt ut, et av myndighetenes tiltak for å redusere smitte. Omfanget i bruken av hjemmekontor under pandemien kan si noe om potensialet for bruk av hjemmekontor i en normalsituasjon uten stor smittefare. Bruken er selvsagt ikke like relevant for alle yrkesgrupper i en normalsituasjon, som f. eks. lærere, som til tider brukte det hver dag under pandemien. I tillegg til å følge utviklingen i bruk av hjemmekontor har undersøkelsene favnet andre spørsmål:

- Endringer i reisevaner i løpet av pandemien
- Fordeler og ulemper med hjemmekontor
- Subjektiv vurdering av egen arbeidsinnsats/effektivitet på hjemmekontoret,
- Muligheter til å ha hjemmekontor i en normalsituasjon uten stor smittefare
- Hvor ofte folk mener de kommer til å bruke hjemmekontor i en normalsituasjon uten stor smittefare
- Ulike spørsmål som kan bidra til å forklare fremtidig bruk av hjemmekontor, som for eksempel distanse mellom bolig og arbeidssted, type kontorløsninger på arbeidssted, transportmiddelbruk til jobb (når man ikke har hjemmekontor), familiesituasjon og utdanningsnivå.

I enkelte av undersøkelsene har vi også forsøkt å fange opp endringer i fysisk aktivitet, endringer i hyttebruk og sammenhengen mellom flytting og muligheten til å ha hjemmekontor. I undersøkelsene har vi kun spurt om bruk av hjemmekontor siden det var mest aktuelt under pandemien. Andre typer av fjernarbeid er ikke vurdert i studien, selv om dette kan bli mer relevant i fremtiden når flere er blitt vant til å arbeide utenfor de lokaler som arbeidsgiver stiller til disposisjon for arbeid («jobbkontoret»).

2 Metode

Vi har gjennomført tre nasjonale utvalgsundersøkelser blant yrkesaktive i perioden mars 2020 til juni 2021, og fire utvalgsundersøkelser blant yrkesaktive for Oslo og omegnskommuner i perioden mars 2020 til desember 2020.

	Nasjonalt nivå			Oslo regionen			
Referansedato	19.mars 2020	16.april 2020	10.juni 2021	02.april 2020	18.juni 2020	22.okt 2020	10.des 2020
N=	950	1339	2050	1064	2129	1690	961

Alle undersøkelsene er gjennomført av intervjuselskapet Kantar AS og utvalgene er trukket tilfeldig fra deres panel, GallupPanelet. Det er grunn til å tro at andelen yrkesaktive med høyere utdanning er noe overrepresentert i våre utvalg. Det er vanlig i utvalgsundersøkelser, personer med høy utdanning mer villig til å delta i undersøkelser. Dette reflekteres også i GallupPanelet, som har en overvekt av panelmedlemmer med høy utdanning. Ettersom de med høyere utdanning i større grad oppgir at de har mulighet til å ha hjemmekontor (se mer om metode og utvalg i vedlegg 11, vedleggstabell 11.2), er det grunn til å anta at overrepresentasjon av høyt utdannede vil kunne gi seg utslag i en høyere andel som oppgir at de har 1) hjemmekontor en gitt dag, 2) mulighet til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemmet. For andre analyser vil dette ha mindre betydning ettersom vi antar at det er mindre systematiske forskjeller etter utdanningsnivå for de andre spørsmålene som er undersøkt. Mange av analysene har sett på de som har mulighet til å ha hjemmekontor i en normalsituasjon (dvs. kan gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemme i en normalsituasjon) og vi antar at disse resultatene er representative, med forbehold om at det ikke er systematiske forskjeller etter utdanningsnivå. Dataene gir uansett et godt grunnlag for å se på endringer over tid i bruk av hjemmekontor og reisevaner i befolkningen av yrkesaktive, slik de er definert i våre undersøkelser i dette prosjektet. For mer om metode og utvalg se vedlegg 11. De mest sentrale spørsmålene går igjen i alle spørreskjemaene, og det mest omfattende spørreskjemaet er fra den nasjonale undersøkelsen fra juni 2021. Dette er vedlagt i vedlegg 12.

3 Hjemmekontor under korona

3.1 Bruk av hjemmekontor under korona

I alle undersøkelsene har yrkesaktive fått spørsmålet «Hvordan påvirket koronaviruset din arbeidssituasjon torsdag X. dato?». Hvordan respondentene svarte på dette spørsmålet i de ulike undersøkelsene er vist i tabell 3.1.

Tabell 3.1: «Hvordan påvirket koronasituasjonen din arbeidsdag torsdag x. dato?». På henholdsvis nasjonalt nivå og i Oslo og omegn. Prosent. 2021-tall markert med grå bakgrunn.

År	Nasjonalt nivå			Oslo regionen			
	2020	2021	2021	2020	2020	2020	2020
Referansedato	19.mar	16.apr	10.juni	02.apr	18.juni	22.okt	10.des
Jeg var permittert/min arbeidsplass var midlertidig stengt/jeg manglet oppdrag som følge av korona	7	8	3	8	5	3	2
Jeg var sykemeldt på grunn av korona	2	0	0	1	1	0	0
Jeg var sykemeldt av andre grunner enn korona	5	3	4	3	2	2	3
Jeg jobber alltid hjemmefra (dvs. reiser aldri til et annet sted for å jobbe), og dermed ingen endring	3	3	4	3	3	4	4
Jeg har ikke mulighet til å ha hjemmekontor, og dro på jobb som vanlig	19	20	36	16	24	29	29
Jeg har mulighet til å ha hjemmekontor, men dro likevel på jobb som vanlig	7	10	16	7	19	21	13
Jeg har ikke mulighet til å ha hjemmekontor, men måtte være hjemme fra jobb for å passe barn	1	1	0	1	0	0	
Jeg har ikke mulighet til å ha hjemmekontor, men måtte være hjemme fra jobb fordi jeg har karantene	2	0	0	1	0	0	0
Jeg har mulighet til å ha hjemmekontor og jobbet hjemmefra	42	42	25	56	39	36	41
På annen måte	12	12	4	5	6	5	7
Vet ikke			1				
Hadde ferie/fridag	1,2	1,2	7,1	0,1	0,8	0,5	1,1
Total	100	100	100	100	100	100	100
N=	950	1339	2050	1064	2129	1690	961

For både landet som helhet og i Oslo regionen ser vi at bruken av hjemmekontor en gitt dag varierer med grad av restriksjoner i samfunnet.

I den første fasen av pandemien dvs., våren 2020, som også var den perioden med flest tiltak for å redusere smitte over hele landet, er andelen med hjemmekontor en gitt dag svært høy (mars 2020): 42 prosent på landsbasis. På en ny måling en måned etter, har andelen ikke endret seg vesentlig.

I juni ett år etter (dvs. i 2021), da landet stort sett var blitt åpnet opp igjen, er andelen på hjemmekontor en gitt dag sunket til 25 prosent på landsbasis. Samtidig steg andelen som oppgir at de ikke har mulighet til å ha hjemmekontor fra 19 prosent en gitt dag i mars og 20 prosent en gitt dag i april 2020 til 36 prosent en gitt dag i juni 2021. Dette tyder på at

mange som vanligvis ikke ville hatt mulighet til å ha hjemmekontor i en normalsituasjon, likevel hadde hjemmekontor under den første fasen av pandemien.

Av dem som på landsbasis har hatt hjemmekontor under pandemien, var det i juni 2021 63 prosent som oppga at de hadde hatt hjemmekontor én dag eller oftere «i forrige uke», som vist i tabell 3.2. Totalt utgjør dette 34 prosent av alle yrkesaktive, se tabell 3.1.

Tabell 3.2: Hvor ofte hadde du hjemmekontor i forrige uke? Blant hhv de som har hatt hjemmekontor under pandemien* og alle yrkesaktive i juni 2021. Nasjonalt nivå. Prosent.

	Kun de som har hatt hjemmekontor under pandemien	Alle yrkesaktive
Hver dag	33	18
3-4 dager i uka	15	8
1-2 dager i uka	15	8
Hadde ikke hjemmekontor forrige uke, jobbet hver dag på mitt vanlige arbeidssted	33	18
Ikke relevant	4	2
Husker ikke	1	0
Har ikke hatt hjemmekontor under pandemien		47
Total	100	100
N=	1091	2045

*De som hadde hjemmekontor på referansedatoen eller har hatt hjemmekontor tidligere i løpet av pandemien.

For Osloregionen har vi flere målinger under selve pandemien. I denne regionen sank andelen på hjemmekontor fra 56 prosent i mars 2020 til 39 prosent i juni 2020, dvs. i en periode da myndighetene hadde lettet på en del restriksjoner (se tabell 3.1). I oktober 2020 var denne andelen 36 prosent, men nedgangen fra juni er ikke signifikant. I november ble det igjen satt inn strenge tiltak i Oslo, og i desember var andelen på hjemmekontor en gitt dag økt noe, til 41 prosent, i Osloregionen. Endringen er signifikant. At hjemmekontorandelen ikke økte mer, kan skyldes at tiltakene ikke var tilsvarende sterke i omegnskommunene til Oslo som i Oslo (våre undersøkelser omfatter både Oslo og omegnskommunene).

Av dem som har hatt hjemmekontor i løpet av pandemien, er det også i perioden juni 2020 til oktober 2020 en signifikant nedgang i andelen som oppga at de hadde hjemmekontor én gang eller oftere «i forrige uke», fra 79 til 71 prosent. Nedgangen skyldes først og fremst at færre oppgir at de arbeidet hver dag på hjemmekontor «i forrige uke» (se vedlegg 1). Nedgangen kan ha sammenheng med at det i løpet av sommeren 2020 stadig ble lettelser i ulike restriksjoner.

Generelt er bruken av hjemmekontor høyere i Osloregionen under pandemien enn for landet som helhet, noe som skyldes at det er flere typiske kontoryrker i Osloregionen enn ellers.

For mer detaljerte beskrivelser av hva som kjennetegner hhv 1) de som har mulighet til å ha hjemmekontor versus de som ikke har det, og 2) de som drar på jobbkontoret selv om de har mulighet til å ha hjemmekontor, versus de som har hjemmekontor på referansedagen, se vedlegg 8.

3.2 Årsaker til å ha hjemmekontor

I flere av undersøkelsene (fra og med juni 2020) har respondentene som har svart at de har hatt hjemmekontor på referansedagen, blitt spurt om hva som er den eller de viktigste årsakene til at de har hjemmekontor den gitte dagen. Den viktigste årsaken som blir oppgitt, er at arbeidsgiver enten anbefaler eller pålegger ansatte å ha hjemmekontor. Dette går igjen i alle undersøkelsene, både på nasjonalt nivå og i Osloregionen. I juni 2020 var det 61 prosent som svarte dette i Oslo regionen. Ett år etter, i juni 2021, er det samme andel som oppgir dette som årsak på nasjonalt nivå.

I tillegg er det en god del, spesielt i Osloregionen, som oppgir at de ønsker å følge myndighetenes råd om ikke å bruke kollektivtransport. Frykt for smitte ved bruk av kollektivtransport spiller også inn, omtrent en tredjedel i Osloregionen svarte at dette er en årsak i undersøkelsene fra juni og oktober 2020.

I Osloregionen er det en signifikant nedgang fra oktober til desember i 2020 i andelen som oppgir «arbeidsgiver anbefaler meg å ha hjemmekontor» (fra 56 til 43 prosent) og en signifikant økning i andelen som oppgir «arbeidsgiver pålegger meg å ha hjemmekontor» (fra 28 til 47 prosent). Dette synes å være i tråd med at det ble satt inn ekstra sterke restriksjoner fra 1. desember i Oslo kommune.

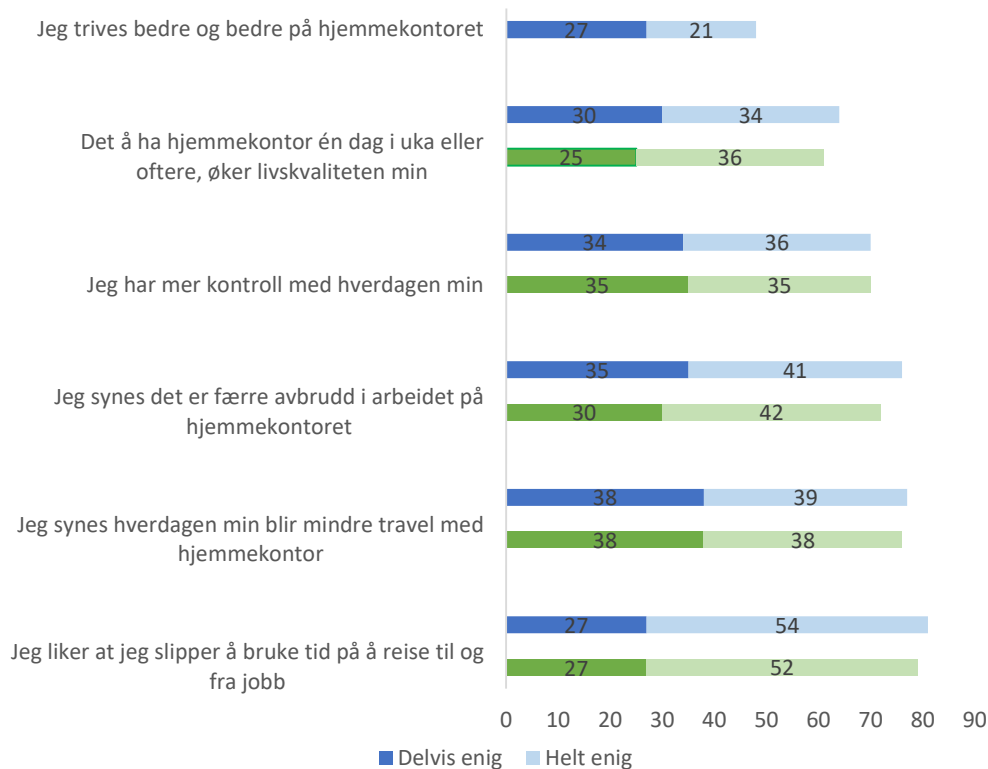
Se tabeller med oversikt over svarfordelinger i vedlegg 2.

3.3 Fordeler og ulemper med hjemmekontor

I mange av undersøkelsene har spørsmål om ulike fordeler og ulemper vært stilt til respondentene. Disse spørsmålsbatteriene utviklet seg etter hvert som pandemien pågikk. På landsbasis er det undersøkelsen fra juni 2021 som har det mest utviklede spørsmålsbatteriet om fordeler og ulemper. Dette bygger i hovedsak på spørsmålene som ble inkludert i undersøkelsen i Osloregionen i oktober 2020, med noen tilleggsspørsmål. Nedenfor vil vi ta for oss hvordan respondentene i hhv landet som helhet og i Osloregionen svarte på ulike positive og negative påstander om hjemmekontor. Figur 3.1 viser hvor enig respondentene er i ulike positive påstander om hjemmekontor. Som figuren viser, er det et stor sammenfall mellom nasjonalt nivå og regionalt nivå i hvordan respondentene vurderer disse påstandene, selv om undersøkelsene ble gjennomført på ulike tidspunkt. For å forenkle fremstillingen, kommenteres derfor kun de nasjonale tallene fra figuren.

Den fremste fordelen som trekkes frem, og som over halvparten sier seg helt enig i, er at man slipper å bruke tid på å reise til og fra arbeidsstedet. Over 80 prosent er helt eller delvis enig i denne påstanden. Videre er det 76 prosent som er helt eller delvis enig i påstanden: «Jeg synes det er færre avbrudd i arbeidet på hjemmekontoret». Andre fordeler som de fleste sier seg enig i, er at de får mer kontroll over hverdagen sin, og at hverdagen blir mindre travel. De fleste (64 prosent) er også helt eller delvis enig i påstanden om at det å ha hjemmekontor én dag i uka eller mer øker livskvaliteten deres. I tillegg sier nærmere halvparten (48 prosent) seg enig i påstanden om at de trives bedre og bedre med å arbeide på hjemmekontor, over ett år etter at pandemien brøt ut. Disse resultatene tyder på at folk setter pris på hjemmekontor både med tanke på arbeidssituasjonen og hvordan hverdagen oppleves.

Positive påstander om hjemmekontor

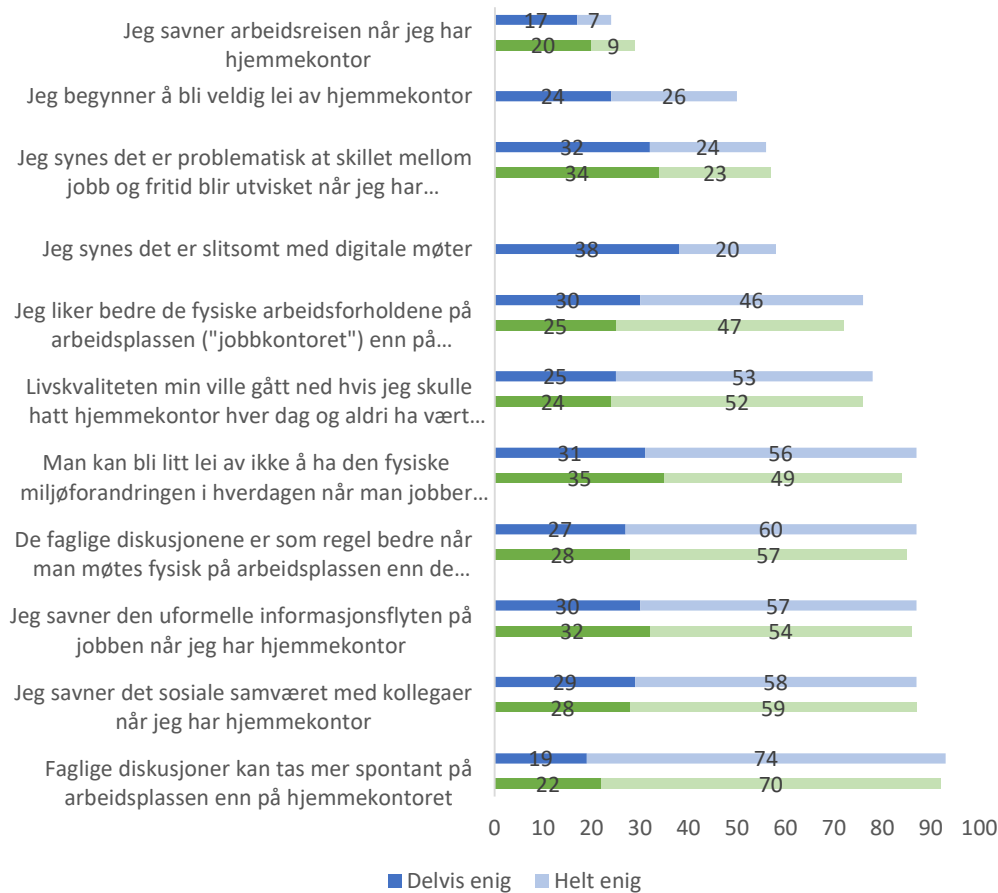

Figur 3.1: Andel av yrkesaktive som er helt og delvis enig i ulike positive påstander om hjemmekontor på henholdsvis nasjonalt nivå (blå stolper) og i Osloregionen (grønne stolper). Nasjonalt nivå; N=1093, Oslo regionen; N=1148. Kun respondenter som har hatt hjemmekontor under pandemien (referansedag for undersøkelsen og/eller i «forrige uke»).

Tross mange fordeler, opplever de som er på hjemmekontor også en rekke ulemper. Som figur 3.2 viser, er det igjen et stort sammenfall mellom hva respondenter oppgir på nasjonalt nivå og i Osloregionen, og igjen kommenteres først og fremst nasjonale tall.

De største ulempene synes å være knyttet opp til kommunikasjon med kollegaer om arbeidet («faglige samtaler kan bli tatt mer spontant på arbeidsplassen», «jeg savner den uformelle informasjonsflyten på arbeidsplassen», «faglige samtaler er som regel bedre når man møtes fysisk på arbeidsplassen enn de man har digitalt på hjemmekontoret»), men veldig mange savner også det sosiale på arbeidsplassen. Det er nærmere 80 prosent som er helt eller delvis enig i påstanden om at de savner det sosiale samværet med kollegaer når de arbeider hjemmefra. Over halvparten er også helt eller delvis enige i påstanden «jeg synes det er slitsomt med digitale møter». Nærmere halvparten er også helt enig i påstanden om at arbeidsforholdene er bedre på arbeidsplassen enn på hjemmekontoret (nærmere 80 prosent er helt eller delvis enig i dette).

Negative påstander om hjemmekontor

Figur 3.2: Andel av yrkesaktive som er helt og delvis enig i ulike negative påstander om hjemmekontor på henholdsvis nasjonalt nivå (blå stolper) og i Osloregionen (grønne stolper). Nasjonal nivå; N=1093, Oslo regionen; N=1148. Kun respondenter som har hatt hjemmekontor under pandemien (referansedag for undersøkelsen og/eller «i forrige uke»).

Det som synes å være det minste problemet, er savnet av arbeidsreisen (29 prosent) er helt eller delvis enige).

Selv om mange opplever positive fordeler med hjemmekontor med tanke på hverdagslivet, som vist i figur 3.1, er det også noen ulemper som trekkes frem for hverdagslivet. Figur 3.2 viser at nærmere halvparten er helt eller delvis i påstanden om at skillet mellom jobb og hjem blir utvisket. Videre, mens langt de fleste var enige at hjemmekontor noen dager i uka vil øke livskvaliteten deres (se figur 3.1), er de fleste også helt eller delvis enige i påstanden om at livskvaliteten ville gått ned om de skulle hatt hjemmekontor *hver* dag (se figur 3.2). Nærmere halvparten begynner å bli veldig lei av å ha hjemmekontor. Sett i lys av at nærmere halvparten oppgir at de trives bedre og bedre på hjemmekontoret, kan dette tyde på at de yrkesaktive er veldig delt i sin oppfatning av hjemmekontor.

Analyser viser også at de som har hjemmekontor en gitt dag (referansedagen), i større grad er enig i de positive påstandene og i mindre grad er enig i de negative påstandene enn de som drar til jobbkontoret, selv om de har mulighet til å ha hjemmekontor (for mer detaljerte analyser, se vedlegg 8).

På generell basis tyder resultatene på at folk har et veldig todelt forhold til hjemmekontor, de opplever både positive og negative sider ved det, både med tanke på selve arbeidet, det

sosiale og hverdagslivet generelt. Et stort pluss for de aller fleste er at de sparer tid på reise til og fra jobb.

3.4 Effektivitet på hjemmekontoret

I samtlige av de syv undersøkelsene er respondentene bedt om å vurdere sin egen arbeidsinnsats på hjemmekontoret. Under pandemiens første fase, da de fleste som hadde mulighet til det ble oppfordret til å ha hjemmekontor, finner vi at ca. halvparten av dem som hadde hjemmekontor en gitt dag oppgir at de er like eller mer effektive. Dette gjelder både på nasjonalt nivå og i Oslo regionen, se tabell 3.3 for nasjonalt nivå og tabell 3.4 for Oslo regionen.

Tabell 3.3: «Hvordan vurderer du din arbeidsinnsats på hjemmekontoret?». De som har hatt hjemmekontor på referansedagen på nasjonalt nivå på ulike tidspunkt i 2020 og i 2021. Prosent.

	2020		2021
	19.mars	16.april	02.juni
Andel på hjemmekontor på referansedagen	42	42	25
Mye mer effektiv enn vanlig	5	5	20
Litt mer effektiv enn vanlig	12	14	24
Like effektiv som vanlig	31	33	35
Litt mindre effektiv enn vanlig	41	36	18
Mye mindre effektiv enn vanlig	12	11	2
Fungerte ikke i det hele tatt	0	0	0
Vet ikke	0	0	1
Total	100	100	100
N=	549	556	533

I undersøkelsene i mars og april fikk de som svarte at de var mindre effektive enn vanlig, spørsmål om hvorfor de var mindre effektive. De vanligste årsakene, både på landsbasis og i Osloregionen, er at «Det er lettere å bli distraheret av andre ting», «Det er ikke mulig å gjøre alle arbeidsoppgaver hjemmefra», «Det er vanskeligere å kommunisere med kollegaer», «Barn er hjemme samtidig» og «Dårligere tilrettelagt arbeidssted enn på arbeidsplassen» (se vedleggstabell 3.1., vedlegg 3).

Vi ser ingen tegn til slitasje på effektiviteten i den første fasen av pandemien på nasjonalt nivå, snarere motsatt, se tabell 3.3. Etter ca. en måned med tiltak for å redusere smitte, har andelen som oppgir at de er like eller mer effektive økt noe på nasjonalt nivå, fra 48 prosent i mars til 52 prosent i april 2020. Økningen er liten, men signifikant (to-sidig test, $p < 0,010$).

På nasjonalt nivå har effektiviteten på hjemmekontoret tilsynelatende økt fra 52 prosent som oppgir at de er like eller mer effektive i april 2020 til 79 prosent i juni 2021, se tabell 3.3. Trolig kan denne økningen forklares med at mange av dem som opplevde at de var lite effektive på hjemmekontoret dro til jobbkontoret i juni 2021, da dette var en fase med færre restriksjoner i samfunnet (og større mulighet til å dra på jobbkontoret). Denne hypotesen støttes av analyser basert på tall fra Oslo i juni 2020, som viser at de som har hjemmekontor på referansedatoen (18. juni), vurderer at de er mer effektive på hjemmekontoret, sammenliknet med dem som har hatt hjemmekontor tidligere, men ikke på referansedatoen (se vedleggstabell 3.4, vedlegg 3). Vi kan likevel ikke utelukke at flere også er blitt mer effektive på hjemmekontoret etter hvert som de ble vant til å bruke hjemmekontor.

Tabell 3.3 viser kun oversikt over svarene fra dem som hadde hjemmekontor på referansedagen. For oversikt over svar på effektivitet blant alle som har eller har hatt hjemmekontor i løpet av pandemien, se vedleggstabell 3.2, vedlegg 3.

I Osloregionen, er det en økning i andelen som oppgir at de er like effektive eller mer effektive, fra 52 prosent i april 2020 til 74 prosent i juni 2020, noe som igjen trolig skyldes en overgang til en fase med færre restriksjoner på adferd og at flere kunne dra tilbake til jobbkontoret, se tabell 3.4.

Tabell 3.4: «Hvordan vurderer du din arbeidsinnsats på hjemmekontoret?». De som har hatt hjemmekontor på referansedagen på ulike tidspunkt i 2020 i Oslo regionen. Prosent.

	02.apr	18.jun	22.okt	10.des
Andel med hjemmekontor på referansedagen	56	36	39	41
Mye mer effektiv enn vanlig	5	13	14	8
Litt mer effektiv enn vanlig	14	22	22	23
Like effektiv som vanlig	33	39	39	35
Litt mindre effektiv enn vanlig	38	22	21	26
Mye mindre effektiv enn vanlig	10	4	3	7
Fungerte ikke i det hele tatt	0	0	0	0
Vet ikke	0	0	1	1
Total	100	100	100	100
N=	594	823	584	327

Vi finner ingen signifikant sammenheng mellom vurdering av egen effektivitet og det å ha barn under 17 år i husholdet i undersøkelsen fra april (se vedleggstabell 3.3., vedlegg 3).

Selvrapportert effektivitet holdt seg mer eller mindre på samme nivå som juni også i oktober i Osloregionen, men sank noe i desember da det igjen var blitt innført strengere restriksjoner i Oslo. Nedgangen kan trolig igjen forklares med at flere som ikke liker eller ikke er effektive på hjemmekontoret, måtte tilbake igjen på hjemmekontoret i denne perioden. For oversikt over svar på effektivitet i hhv juni, oktober og desember blant alle som har eller hatt hjemmekontor i løpet av pandemien i Osloregionen, se vedleggstabell 3.2, vedlegg 3.

Den subjektive effektiviteten på hjemmekontoret er mer eller mindre lik på landsbasis som i Osloregionen, men den har generelt sett økt fra den første fasen av pandemien – der de fleste som kunne ha hjemmekontor, ble sterkt oppfordret om å ha det (våren 2020) – til de etterfølgende fasene, der det har vært større muligheter til å dra på jobbkontoret.

4 Reisevaner og fysisk aktivitet under korona

4.1 Reisevaner blant dem som ikke var på hjemmekontor under pandemien

I fire av undersøkelsene ble respondentene spurt om hvordan de vanligvis reiste til arbeid før koronautbruddet og før tiltakene mot smittespredning ble satt inn (dvs. før 12. mars 2020); for en oversikt se vedlegg 4. I tillegg ble respondentene som hadde oppgitt at de reiste til arbeid på referansedagen, spurt om hvordan arbeidsreisen var den dagen sammenliknet med hvordan de vanligvis reiste til jobb i ukene før koronautbruddet. Tabell 4.1 viser hvordan respondentene i de ulike undersøkelsene svarte på dette spørsmålet.

Tabell 4.1: «Tenk på arbeidsreisen din torsdag X dato (referansedagen). Hvordan var den sammenliknet med hvordan du vanligvis reiste til arbeid i ukene før koronautbruddet». I henholdsvis hele landet i mars 2020 og juni 2021 og i Osloregionen i juni 2020 og oktober 2020. Prosent.

	Hele landet		Oslo regionen	
	19. Mars 2020	10.juni 2021	18. juni 2020	22 okt. 2020
Brukke samme transportmiddel, ingen endring	89	86*	76	78**
Brukke samme transportmiddel, men endret reisetidspunkt	1	2	4	4
Skiftet fra kollektivtransport til sykkel	1	3	6	4
Skiftet fra kollektivtransport til bil	4	4	8	8
Skiftet fra kollektivtransport til gange	1	1	2	3
Annet, noter...	3	5	4	5
Vet ikke	1	1	1	0
Total	100	100	100	100
N=	243	1038	898	808

*Ikke signifikant forskjeller fra 19. mars 2020 (5 % sannsynlighet)

**Ikke signifikant forskjellig fra 18. juni 2020 (5 % sannsynlighet)

Tabellen viser at det store flertallet har ikke endret reisevaner til jobb, både på nasjonalt nivå og i Osloregionen. Det er imidlertid flere i Osloregionen som oppgir at de har gjort en endring i hvordan og når de reiser til jobb, enn i landet i landet som helhet. Rundt 15-16 prosent i Osloregionen oppgir at de har endret fra kollektivtransport til individuell transport på arbeidsreisen i hhv juni og oktober 2020. De fleste av disse har endret til bilbruk. Den vanligste årsaken til endring i reisevaner som respondentene i Oslo og omegn oppgir, er at myndighetene oppfordrer folk til å begrense reiser med kollektivtransport (hhv 40 prosent i juni og 44 prosent i oktober 2020 oppgir dette). En tredjedel oppgir sin egen frykt for smitte som årsak til at de har endret transportmiddel/reisetidspunkt. Langt færre oppgir at de er bekymret for å smitte andre (se vedleggstabell 4.4, vedlegg 4).

I tabell 4.1 har vi kun sett på dem som faktisk har reist til arbeid på referansedagen. Alle respondenter ble bedt om å oppgi hvordan de vanligvis reiste til jobb i ukene før pandemien (dvs. før 12. mars). Analyser basert på data fra undersøkelsen i Osloregionen i

juni 2020 viser at de som faktisk reiser til arbeid på referansedagen og de som har hjemmekontor den samme dagen, hadde ulike transportprofiler før pandemien: De som har hjemmekontor, reiste i større grad vanligvis med kollektivtransport (før pandemien) enn de som faktisk reiste til jobb på referansedagen (51 prosent mot 36 prosent) (se vedleggstabell 4.2, vedlegg 4). Det er ikke overraskende at det er de som vanligvis reiser med kollektivtransport som større grad har hjemmekontor enn de som reiser med andre transportmidler til jobb, gitt myndighetenes oppfordring om ikke å bruke kollektivtransport.

Beregninger basert på data fra undersøkelsen i Osloregionen i juni 2020, tyder på at antall arbeidsreiser med kollektivtransport ble redusert med omtrent tre fjerdedeler i perioden mars til juni 2018 (se vedlegg 5). Våre analyser tyder på at nedgangen skyldes 1) at mange av dem som vanligvis benytter kollektivtransport på arbeidsreisen, har hjemmekontor, og 2) at de som fremdeles reiser til arbeidsstedet, i større grad byttet ut kollektivtransport med mer individuelle transportmidler, spesielt sykkel og bil.

For mer om bakgrunnen for disse resultatene, se henholdsvis vedlegg 4 og vedlegg 5.

4.2 Hjemmekontor og fysisk aktivitet

I undersøkelsene fra nov/des 2020 i Osloregionen, ble respondentene stilt ulike spørsmål for å fange opp mulige endringer i fysisk aktivitet som følge av pandemien og av det å ha hjemmekontor.

Generelt er det noen flere som oppgir at de gjør mindre av ulike fysiske aktiviteter (hhv går rolig uten å bli særlig andpusten, sykler uten å bli særlig andpusten, mosjons-/idrettsaktiviteter der man blir svett/andpusten) enn før pandemien, enn som mener at de gjør mer av ulike fysiske aktiviteter.

En hypotese var at ved å ha hjemmekontor og slippe arbeidsreise ville man få mer tid til fysisk aktivitet. En annen var at større fleksibilitet i hverdagen med hjemmekontor også kunne bidra til økt fysisk aktivitet. Samtidig er det en del som går/sykler/løper i forbindelse med arbeidsreisen, og når denne forsvinner med hjemmekontor, kan det bli mindre fysisk aktivitet, om man ikke kompenserer dette på andre måter. Under pandemien var treningsmulighetene redusert for mange som følge av nedstengte treningssentre, svømmehaller med mer.

I sum tyder analysene på at det opplevde fysiske aktivitetsnivået har gått mest ned blant dem som har hatt hjemmekontor minst én gang i uka sammenliknet med dem som sjeldnere eller aldri har hatt hjemmekontoret. Det kan være at de som har hatt hjemmekontor minst én gang i uka, i utgangspunktet var mer fysisk aktive før pandemien enn dem som sjelden eller aldri har hatt hjemmekontor, men dette har mindre betydning siden det her er snakk om opplevde endringer i fysisk aktivitet. For mer detaljert informasjon om analysene av fysisk aktivitet under koronapandemien, se vedlegg 4.

5 Hjemmekontor og hyttebruk

I den nasjonale undersøkelsen i juni 2021, ble respondentene spurt om de eier eller disponerer hytte/fritidshus. Nærmere halvparten av de yrkesaktive har tilgang til hytte/fritidshus. Vi finner ingen signifikant forskjell i tilgang til hytte/fritidshus mellom dem som har hatt hjemmekontor ukentlig, og dem som har hatt hjemmekontor sjeldnere, under pandemien. Respondentene som har tilgang til hytte/fritidshus, fikk deretter spørsmål om hvor ofte de brukte hytta/fritidshuset hhv i vintersesongen (okt-april) før pandemien startet (i 2019/2020) og i denne vintersesongen (i 2020/2021). Det er en liten tendens til at yrkesaktive med tilgang til hytte/fritidshus har vært på hytta/fritidshuset oftere enn 2 ganger i måneden under pandemien enn før pandemien (fra 28 til 31 prosent). Denne økningen er liten og ikke signifikant. Tendensen er den samme uavhengig av hvor ofte de har hatt hjemmekontor under pandemien. Respondentene som hadde tilgang til hytte/fritidshus, ble (i juni 2021) også stilt følgende spørsmål: «Hvor ofte har du hatt hjemmekontor på hytta eller fritidshuset denne vintersesongen (okt-april)?» På grunn av teknisk feil hos intervjuelskapet, ble dette spørsmålet kun stilt til dem som oppgir at de alltid har hjemmekontor.

6 Bruk av hjemmekontor når samfunnet åpner opp igjen

For å si noe om omfang av bruk av hjemmekontor er det nødvendig å undersøke hvor mange som faktisk kan gjennomføre arbeidet på hjemmekontor eller et annet sted enn arbeidsstedet. Både i undersøkelsene for hele landet (juni 2021) og for Osloregionen (oktober 2020), ble derfor respondentene stilt følgende spørsmål: «Har du mulighet til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet ditt hjemmefra?». Mens det var 56 prosent som svarte ja på dette i den nasjonale undersøkelsen, var andelen 70 prosent i Osloregionen.

Respondentene fikk spørsmål om de kunne anslå i prosent hvor mye av arbeidet som kan gjennomføres hjemmefra, se tabell 6.1. I Osloregionen er det noen høyere snitt i hvor mye av arbeidet som kan gjennomføres hjemmefra sammenliknet med yrkesaktive i landet som helhet (75 mot 67 prosent). Forskjellen er signifikant. Nærmere 60 prosent kan gjennomføre 76-100 prosent av arbeidet hjemmefra i Osloregionen mot 49 prosent i landet som helhet.

Tabell 6.1: «Kan du anslå i prosent hvor mye av arbeidet ditt som kan gjennomføres hjemmefra?». I Osloregionen 2020 og i hele landet juni 2021.

	Oslo regionen	Hele landet
	Oktober 2020	Juni 2021
Gjennomsnitt (St.avvik)	75 25,860	67* 30,100
Prosentandeler i prosent:		
0-25 prosent	7	15
26-50 prosent	15	19
51-75 prosent	19	17
76-100 prosent	59	49*
Total	100	100
N=	1080	1081

* $p < 0,005$ (tosidig test)

I de samme undersøkelsene ble det spurt om hvor ofte respondentene kommer til å arbeide på hjemmekontor i en normalsituasjon uten stor smittefare. De ble også spurt om hvor ofte de pleide å ha hjemmekontor før pandemien brøt ut og tiltak ble satt inn den 12. mars 2020.

Tabell 6.2 viser hvor ofte folk pleide å ha hjemmekontor før pandemien og hvor ofte de sier de kommer til å ha hjemmekontor i en normalsituasjon. I tabellen har vi sett på andeler før og etter pandemien blant *dem som har mulighet til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemmefra*, henholdsvis i landet som helhet og i Osloregionen. I tillegg har vi beregnet andelen for frekvensen av hjemmekontor før og etter pandemien totalt sett for *alle yrkesaktive*, i hhv landet som helhet og i Osloregionen, der vi tar høyde for at ikke alle har mulighet til å ha hjemmekontor.

Tabell 6.2: «Hvor ofte pleide du ha hjemmekontor før nedstenging av samfunnet som følge av pandemien» (12. mars) og «Hvor ofte kommer du til å ha hjemmekontor når vi er tilbake en «normalsituasjon», uten stor smittefare?». Prosent av de som har mulighet til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemmefra og alle yrkesaktive, i landet som helhet (juni 2021) og i Osloregionen (oktober 2020)

De som har mulighet til å ha hjemmekontor	Nasjonalt nivå		Oslo regionen	
	Før pandemien	Etter pandemien	Før pandemien	Etter pandemien
Hver dag	9	9	7	8
3-4 dager i uka	3	9	3	10
1-2 dager i uka	8	26	10	27
er i måneden	17	21	23	22
Sjeldnere	63	27	56	22
Vet ikke		8	0	11
Total	100	100	100	100
	N= 1148	1148	1143	1143

Alle yrkesaktive	Nasjonalt nivå		Oslo regionen	
	Før pandemien	Etter pandemien	Før pandemien	Etter pandemien
Hver dag	5	5	5	5
3-4 dager i uka	2	5	2	7
1-2 dager i uka	5	14	7	19
1-3 ganger i måneden	9	12	16	16
Sjeldnere	35	15	39	15
Vet ikke		5	0	8
Har ikke mulighet til å ha hjemmekontor	44	44	30	30
Total	100	100	100	100
	N= 2045	2045	1640	1640

Blant dem som har mulighet til å ha hjemmekontor, dvs. til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemmefra, er det liten forskjell i andel som oppgir at de hadde hjemmekontor hver dag før pandemien og andelen som kommer til å ha hjemmekontor hver dag etter pandemien. Dette gjelder både på nasjonalt nivå og i Oslo regionen. Den store mulige endringen ser vi i det å jobbe hjemmefra noen dager i uka, spesielt 1-2 dager i uka blant dem som har mulighet til å ha hjemmekontor. Mens 20 prosent på nasjonalt nivå oppgir at de pleide å jobbe hjemmefra en dag eller oftere før pandemien, er det tilsvarende 44 prosent som sier de kommer til å jobbe hjemmefra en dag eller oftere når vi kommer tilbake til en normalsituasjon uten stor smittefare. For Osloregionen ser vi den samme tendensen. Det er liten forskjell mellom nasjonalt nivå og Osloregionen i andelen som oppgir at de arbeidet hver dag på hjemmekontoret før pandemien og andelen som kommer til jobbe hver dag etter pandemien, blant dem som har mulighet til å ha hjemmekontor. Det er en klar og signifikant sammenheng mellom hvor mye av arbeidet som kan gjennomføres hjemmefra og hvor ofte man kommer til ha hjemmekontor når vi er tilbake i en normalsituasjon uten stor smitte, som vist i tabell 6.3.

Tabell 6.3: Hvor ofte man kommer til å ha hjemmekontor når vi er tilbake i en normalsituasjon uten stor smittefare etter hvor mye av arbeidet som kan gjennomføres hjemmefra. I prosent. Yrkesaktive som har mulighet til å ha hjemmekontor på landsbasis, juni 2021.*

	0-25 prosent	26-50 prosent	51-75 prosent	76-100 prosent	Totalt
Minst én gang i uka	11	27	46	61	44
Sjeldnere	89	73	55	39	56
Totalt	100	100	100	100	100
N=	157	194	176	465	992

*Signifikant ($p < 0,001$, kji-kvadrattest)

Andre bivariate analyser tyder på at det er forskjeller både i sosiodemografiske kjennetegn, bransje og kontekstuelle forhold mellom de som sier de kommer til å ha hjemmekontor minst én gang i uka og de som kommer til å ha hjemmekontor sjeldnere (se vedlegg 8).

Ved bruk av en multivariat logistisk regresjonsmodell, har vi undersøkt den individuelle effekten av ulike faktorer på sannsynligheten for å arbeide hjemmefra én dag eller oftere når vi kommer tilbake til en normalsituasjon, når ulike forhold blir kontrollert for. Analysen er basert på svar fra respondenter i Oslo og omegn i oktober 2020. Denne viser at sannsynligheten for å arbeide hjemmefra minst én dag i uka øker med:

- Stigende alder
- Antall barn i husholdet under 15 år
- Sitte i åpent kontorlandskap med 4 personer eller mer og med antall personer i åpent kontorlandskap
- Økt distanse mellom hjem og jobb (i kilometer)
- Jo mer av arbeidet som kan gjennomføres hjemmefra (prosentvis)
- Det å være mer eller like effektiv som på jobbkontoret

Sannsynligheten for å komme til å jobbe hjemmefra når vi er tilbake i en normalsituasjon reduseres med:

- Det å ha grunnskole eller videregående skole sammenliknet med det å ha fire års høyere utdanning eller mer
- Det ikke å ha et tilrettelagt eller fast kontor plass hjemme
- Det å dele rom med andre hjemme, uavhengig av om kontorplassen er tilrettelagt eller ikke
- Det å bruke bil som vanligste transportform til arbeid sammenliknet med det å bruke kollektivtransport som vanligste transportform (før koronatiltakene ble satt inn den 12. mars).

Faktorer som ikke har en uavhengig signifikant effekt på det å arbeide hjemmefra i en normalsituasjon minst én dag i uka, når andre forhold er kontrollert for, er:

- Kjønn
- Inntekt
- Dele kontor med 2-3 andre personer
- Sykle eller gå som vanligste transportform til arbeid
- Det å ha en ledende stilling eller ikke
- Det å jobbe i det offentlige eller private

7 Hjemmekontor og flytting

I den nasjonale undersøkelsen blant yrkesaktive i juni 2021 fikk respondentene en del spørsmål om flytting. 8 prosent av yrkesaktive oppgir at de har flyttet i løpet av det siste året og at 7,5 prosent har planer om å flytte i nærmeste fremtid. Det er ingen signifikant forskjell mellom dem som har mulighet til å ha hjemmekontor og de som ikke har det, i om de har flyttet eller har planer om å flytte. Respondentene som svarte at de hadde flyttet i løpet av det siste året eller hadde planer om å flytte i nærmeste fremtid, fikk spørsmålet: «Har muligheten for hjemmekontor (enten for deg selv og/eller eventuelt din partner) påvirket beslutningen/planene om å flytte?». Totalt var det 17 prosent som oppga at beslutningen/planene om å flytte kunne knyttes opp til muligheten for hjemmekontor (enten for en selv og/eller eventuelt ens partner). Årsakene varierer mellom at de ønsker å flytte for å få mer plass til hjemmekontor, at hjemmekontor gjør det mulig å bo i et område med lavere pris, flytte nærmere familie/venner og/eller bo i et område med andre kvaliteter.

For oversikt over analyser som ligger til grunn for denne oppsummeringen, se vedlegg 9.

8 Diskusjon

8.1 Den nye hybridhverdagen

At arbeidere måtte samle seg på kontorer for å utføre arbeid innen en rekke yrker har formet de fleste aspekter ved det moderne liv og formålet med dagens byer. Det moderne kontoret oppsto samtidig med den industrielle revolusjon (Coggen 2020). Fabrikker krevde at folk var samlet på samme sted slik at de kunne utnytte maskinene. Dette gjorde at folk begynte å flytte til byene slik at de kunne jobbe sammen og ha kort avstand til arbeidet. Dette førte igjen til utviklingen av kontorer for å administrere fabrikkene (Coggen 2020). I mer enn to hundre år har arbeidere fortsatt å strømme til kontoret, til tross for at de fleste fabrikker i bysentrum er nedlagt og ikke at minst at folk har fått lengre og lengre arbeidsreiser (Hjorthol 2014), hvor bilen har vært den dominerende transportmåten i nyere tid. Selv etter snart 30 år med internett, har ikke denne utviklingen endret seg. Ifølge den svenske tidsgeografen Torsten Hägerstrand (1970) er våre daglige reiser og aktiviteter bundet opp i tid og rom. Aktiviteter foregår på ulike steder i det fysiske rommet til ulike tidspunkt. Med internett og ulike digitale verktøy er det mulig å sprengre den romlige barrieren for våre aktiviteter: Vi trenger ikke nødvendigvis å forflytte oss i det geografiske rommet for å samhandle og utføre vårt arbeid på kontoret.¹ Med pandemien ble arbeidsgivere og arbeidstakere tvunget til å tenke nytt for å kunne fortsette arbeidet som vanligvis ble gjort på arbeidsgivers kontorer. At mennesker henter frem menneskelige reserver av improvisasjon, solidaritet og besluttsomhet, har vært vanlig også i andre krisesituasjoner, som ved jordskjelv og orkaner (Solnit 2010). Bruk av hjemmekontor – sammen med bruk av videokonferanser - fikk en eksplosiv vekst under koronapandemien. Undersøkelser gjennomført før pandemien (2019) tyder på at det kun var 5 prosent av yrkesaktive i Norge som hadde hjemmekontor på daglig basis (Eurostat 2020), mens våre undersøkelser viser at andelen var oppe i 44 prosent en gitt dag under pandemien (landsbasis). Vi kjenner ikke tall på endringen i bruk av videokonferanser i Norge, men anekdotiske fortellinger i dagpressen tydet på at dette ble veldig vanlig i Norge under pandemien. Ifølge en artikkel i Wall Street Journal var det en økning i brukere av Zoom fra 10 millioner før pandemien (mars 2019) til 300 millioner brukere rett etter koronapandemien brøt ut (april 2020) (Morris 2020).

Våre undersøkelser viser at mange mener de selv er mer effektive på hjemmekontoret enn på jobbkontoret, og at mange også opplever andre fordeler ved det å jobbe hjemmefra, både på organiseringen av hverdagslivet og livskvaliteten. De fleste har imidlertid et todelt forhold til hjemmekontor; mange savner også det sosiale på arbeidsplassen og opplever at kommunikasjonsflyten er dårligere på hjemmekontoret. Få ønsker å ha hjemmekontor hver dag, og de fleste mener at å ha hjemmekontor hver dag ville redusert livskvaliteten. Likevel, at nærmere halvparten av dem som har mulighet til å ha hjemmekontor (både på nasjonalt nivå og i Osloregionen) oppgir at de kommer til å ha hjemmekontor minst én gang i uka når vi kommer tilbake i en normalsituasjon uten stor smittefare, tyder på at vi går mot grunnleggende endringer i organiseringen av hverdagen: En hybridhverdag - hvor deler av

¹ Selv om umiddelbar kommunikasjon har vært mulig via telefon i en mannsalder, har det ikke vært samme mulighet til å utføre arbeid på telefon fordi man også er avhengig av blant annet utveksling av dokumenter.

den yrkesaktive befolkningen jobber hjemmefra en eller flere dager i uka. I en annen nasjonal undersøkelse, gjennomført ved Oslo Met våren 2021, ble respondenter som har mulighet til å ha hjemmekontor spurt om hvor ofte de ønsker å ha hjemmekontor² én eller flere ganger i uka når vi kommer tilbake til en normalsituasjon etter pandemien (Ingelsrud og Hoff og Bernstrøm 2021). Dette kan tyde på at ønsket om å ha hjemmekontor er høyere enn det som er realistisk, gitt at vi i våre undersøkelser finner at 45 prosent av de som har mulighet til å ha hjemmekontor sier de kommer til å arbeide hjemmefra minst én dag i uka når vi er tilbake i en normalsituasjon uten stor smittefare.. Dette kan indikere at mange av dem som har mulighet til å ha hjemmekontor, opplever ulike begrensninger på faktisk å kunne ha det. Det er imidlertid viktig å bemerke at vi her snakker om dem som *har mulighet til å ha hjemmekontor*. Våre beregninger viser at andelen som kommer til å ha hjemmekontor minst én gang i uka blant *alle* yrkesaktive, både på nasjonalt nivå og i Oslo og omegn, er langt lavere. Hvor mange som faktisk kommer til å ha hjemmekontor fremover vil også avhenge av hvordan arbeidsgivere tilrettelegger for en slik løsning. Ut i fra det som kommer frem i dagspressen, er det store forskjeller i hvordan arbeidsgivere vil legge til rette for hjemmekontor etter pandemien. Internasjonalt er det også store forskjeller. Pinterest, Twitter, Google og Facebook har signalisert at de har tenkt å ha en mer distribuert arbeidsstyrke i fremtiden (alle eller deler av personalet jobber eksternt) (The Economist 2020b, The Economist 2020c, The Economist 2020d), mens andre som Netflix oppfatter fjernarbeid som bare negativt, ifølge grunnleggeren Reed Hastings (The Economist 2020b).

8.2 Mulige endringer i arbeidsreiser som følge av hjemmekontor

Bruk av hjemmekontor førte selvsagt til færre arbeidsreiser under pandemien. Ifølge Regjeringens nullvekstmål, skal all vekst i persontransporten tas med gange, sykkel eller kollektivtransport (Regjeringen 2020). Flere teoretikere har lenge pekt på hjemmekontor som nettopp en løsning for mer bærekraftig mobilitet (Moktharian m fl 1998, Banister m fl 2008). De tradisjonelle virkemidlene har primært dreid som om endringer i transportsystemet i form av restriktive og positive tiltak. Mens restriktive tiltak blir satt inn av myndighetene for å redusere bilbruk med fossilt brennstoff, som bompengavgifter, fjerning av p-plasser, eller økte parkeringsavgifter, går positive tiltak ut på å fremme bruk av alternativer til transport med fossilt brennstoff, som for eksempel bygge ut kollektivtransportnettet, øke frekvensen i kollektivtilbudet, bygge ut sykkelveier og tilrettelegge for bruk av elektriske kjøretøy. Restriktive tiltak møter ofte motstand i (deler av) befolkningen, og det er også ofte uenighet mellom politikere i bruk av slike (Christiansen 2018). Det kan tenkes at det vil være større aksept for bruk av hjemmekontor for å redusere bilbruk enn mer tradisjonelle virkemidler. I et fylke i California har de allerede innført bruk av hjemmekontor som virkemiddel for å redusere bilbruk og klimagassutslipp (60 prosent av de offentlige ansatte er tilbudt hjemmekontor for å redusere klimagassutslipp) (Bloomberg 2020).

Spørsmålet på lengre sikt er om bruk av hjemmekontor kan være et middel for å redusere bilbruk? Ifølge beregninger kan 25 prosent av dem som vanligvis reiser med bil, arbeide

² Ingelsrud og Hoff Bernstrøm definere mulighet til hjemmekontor som at man kan jobbe hjemmefra eller et annet sted som man selv velger, om man skulle ønske det (Ingelsrud og Hoff Bernstrøm 2021). I vår studie har vi definert mulighet til å ha hjemmekontor som det å kunne utføre hele eller deler av arbeidet på hjemmekontor i en normalsituasjon, uten stor smittefare.

hjemmefra og være like effektive eller mer effektive enn på jobbkontoret (Nordbakke 2021). Disse beregningene tyder på at det er et potensial for å redusere bilbruk på arbeidsreisen ved bruk av hjemmekontor. Likevel, i de første månedene etter at restriksjonene er opphevet, er biltrafikken i Oslo og Akershus tilbake til normalen før pandemien, ifølge tall fra Statens vegvesen (Aftenposten 2021). Tall fra Ruter fra siste uke i oktober viser derimot at kollektivtransporten i samme området kun ligger på 80 prosent av normalen før pandemien (Avisa Oslo 2021). At kollektivtransporten ligger under normalen fra før pandemien i de første månedene etter at restriksjoner er opphevet, finner man også i en rekke andre storbyer og storbyregioner andre steder i verden (Financial times 2021, Currie m fl 2021).

At mange fremdeles har hjemmekontor, kan forklare noe, men den kan trolig ikke forklare hele nedgangen. Andelen på hjemmekontor har trolig sunket etter at restriksjonene ble opphevet i Norge, og ikke alle som har hjemmekontor reiser med kollektivtransport til jobb. Dette tyder på at det også må være andre forklaringer på hvorfor kollektivtransporten ikke er tilbake til normalen før pandemien. Undersøkelsene i denne studien har vist en det har vært en dreining mot individuell transport under pandemien, først og fremst mot bil, men også mot sykkel og gange. Dette er en naturlig følge av at myndighetene oppfordret folk til å begrense bruken av kollektivtransport for å redusere smitte, og er også den viktigste årsaken til hvorfor folk sier de har endret transportmiddel fra før pandemien. Omtrent en tredjedel oppgir frykt for smitte som årsak til at de har skiftet fra kollektivtransport til andre transportmidler under pandemien. Smittefrykt kan fremdeles være en grunn til at folk ikke reiser så mye med kollektivtransport som før, men det kan nok ikke forklare hvorfor kollektivtransporten ikke er tilbake til normalen fra før pandemien. Det er blant annet grunn til å tro at smittefrykten er sunket betraktelig når store deler av befolkningen er vaksinert. Dette gir grunn til å tro at de reisevanene folk utviklet under pandemien kan ha «satt seg» i den forstand at de har begynt å foretrekke mer individuelle transportmidler. Mange av de som har muligheter til å gå eller sykle, kan ha opplevd fordeler med det som gjør at de vil fortsette med det. Den samme mekanismen kan forklare et mulig skifte fra kollektivtransport til bil på arbeidsreisen. En tidligere undersøkelse fra før pandemien, gjennomført i Oslo, viser at de som reiser med bil, er mer fornøyde med arbeidsreisen sin enn de som reiser med kollektivtransport (Lunke 2021). En nasjonal undersøkelse fra før pandemien (Nordbakke og Lunke 2021) har vist at de viktigste årsakene til å bruke bil på arbeidsreisen er at det er mest tidseffektivt (92 prosent), at kollektivtransporten ikke er tilpasset respondentens behov (82 prosent) og at man har frihet til å reise når man vil (71 prosent). De viktigste årsakene til *ikke* å bruke kollektivtransport er at det tar for lang tid og at det krever for mange bytter (Nordbakke og Lunke 2021). Det at det ble mindre kø på veiene under pandemien, kan ha gjort det enda mer attraktivt å reise med bil, både med tanke på tid og for å unngå opplevde ulemper med kollektivtransporten. En annen forklaring på redusert bruk av kollektivtransport er trolig at dagens billettløsninger (i hvert fall i Oslo og omegnskommunene) ikke er tilpasset den nye hverdagen der flere har hjemmekontor en eller flere dager i uka. Med hjemmekontor et par dager i uka kan det være lite prisgunstig å gå tilbake til kollektivtransport de dagene man faktisk drar til arbeidsgivers lokaler med dagens lite fleksible billettløsninger. Spesielt gjelder det for dem som ikke har muligheter til å sykle eller gå og har kun bil og kollektivtransport som alternativ. Om man har tilgang til parkeringsplass ved arbeidsgivers lokaler, er det enda mindre grunn til gå tilbake til kollektivtransporten når kollektivtransporten ikke er tilpasset den enkeltes behov. Tidligere undersøkelser har vist at gratis parkering ved arbeidssted øker sannsynligheten for å bruke bil på arbeidsreisen (Christiansen m fl 2017). Dersom køene på veiene øker igjen nå som følge av at flere reiser med bil enn før pandemien, kan dette imidlertid virke positivt på reiser med kollektivtransport igjen. En tidligere undersøkelse fra før pandemien viste at de viktigste årsakene til å bruke kollektivtransport på arbeidsreisen er at man ønsker å unngå parkeringsproblemer (71 prosent), bilkø (70 prosent) og høye

parkeringsavgifter (69 prosent)(Nordbakke og Lunke 2021). De som har hjemmekontor, har midlertid også mulighet til å tilpasse tidspunkt for sine reiser inn til arbeidsgivers lokaler slik at de unngår de verste rushtidene, ved f.eks. å arbeide noen timer på hjemmekontoret først.

8.3 Mulige konsekvenser av bruk av hjemmekontor på andre reiser og på flytting

Det er mange spørsmål i kjølvannet av hvordan en eventuell økning i bruk av hjemmekontor kan påvirke også andre reiser i hverdagen. En mulig retning er at bruk av hjemmekontor kan endre hele organiseringen av hverdagen, som f.eks. at reiser man gjerne gjorde i forbindelse med arbeidsreisen, som innkjøp, underholdning, måltider, i større grad vil gjøres i nærområdet der man bor. En studie fra San Fransisco har estimert at økt bruk av hjemmekontor vil redusere omsetningen i bykjernen med 5-10 prosent sammenliknet med før pandemien (Barrero m fl 2021). Det kan også tenkes at hjemmekontor kan endre både hvor man foretar fritidsaktiviteter og hvor ofte man foretar slike. Et sentralt spørsmål i et folkehelseperspektiv er om mer tid i hverdagen som følge av mindre tid brukt på transport til arbeid vil bidra til at man foretar flere aktiviteter knyttet til fysisk aktivitet og helse.

Resultatene fra våre undersøkelser gjennomført under pandemien, tyder imidlertid ikke på at bruk av hjemmekontor har bidratt til et høyere fysisk aktivitetsnivå blant dem som har hatt hjemmekontor. I dette spørsmålet er det imidlertid behov for bedre data før og etter pandemien, og ikke bare retrospektive spørsmål som vi har benyttet i våre undersøkelser.

Våre undersøkelser tyder på at det ikke har vært noen særlig økning i hyttebruk/bruk av fritidsbolig, verken generelt blant yrkesaktive eller blant dem som har mulighet til å ha hjemmekontor. Den nasjonale undersøkelsen fra juni 2021 viser at 6 prosent av dem som har mulighet til å ha hjemmekontor, hadde hjemmekontor på hytta i løpet av forrige uke. Vi trenger bedre data for å kunne si noe om mulighet til å ha hjemmekontor gjør at flere har hjemmekontor på hytte og om dette endrer reisevaner på lengre sikt. Kanskje man ikke reiser oftere til hytta/fritidsboligen, men heller endrer reisetidspunktet for å unngå det store utfartsrushet til hytte/fritidsbolig i helgene?

Den landsrepresentative undersøkelsen fra juni 2021 tyder på at 17 prosent av dem som har flyttet det siste året eller som har planer om å flytte i nærmeste fremtid, oppgir årsaker knyttet til muligheter til hjemmekontor. I en studie av de største byene i USA, basert på data om boligpriser, flytting og mulighet til hjemmekontor under pandemien, har man funnet at muligheten til bruk av hjemmekontor har hatt «donut»-effekt («smultring-effekt»), at folk har flyttet fra bykjernen til forsteder i randsonen av byene, men ikke så langt at man ikke kan pendle inn til arbeidsgivers lokaler innimellom (Ramani og Bloom 2021). Dersom flere i Norge vil flytte og oftere ha hjemmekontor, vil dette selvsagt redusere arbeidsreiser dersom man faktisk jobber hjemmefra, noe som kan være positivt i et klimaperspektiv dersom man tidligere brukte mer bil på arbeidsreisen og i hverdagen generelt. Samtidig kan flytting også medføre uheldige miljø- og klimakonsekvenser dersom flyttingen medfører bruk av bil eller fly de dagene man faktisk reiser inn til jobbkontoret der man tidligere kanskje gikk eller syklet til jobb. Hva slags konsekvenser eventuell flytting som følge av økt bruk av hjemmekontor vil ha på arbeidsreiser og klimagassutslipp, vil avhenge av både hvor langt man må dra mellom det nye hjemmet og jobbkontoret og hvor ofte man drar.

9 Referanser

- Aftenposten 2021. «Bare 70 prosent av de reisende er tilbake igjen. Nå åpner Byrådet for rutekutt». I Aftenposten 23.09.2021
- Avisa Oslo 2021. «Dette er Ruters skjebnedato: Trenger 540 millioner kroner». I Avisa Oslo 03.11.2021.
- Banister D, Stead D, Steen P, Åkerman J, Dreborg K, Nijkamp P, Schleicher-Tappeser R (2008) European Transport Policy and Sustainable Mobility, London: Spon.
- Banister, D. 2008. The Sustainable Mobility Paradigm. *Transport Policy*, 15 (2), pp. 73-80.
- Barrero, J.M., Bloom, N., Davis, S.J. 2021. Why working from home will stick. Working paper 28732. National Bureau of Economic Research. Cambridge, MA.
- Bloomberg 2020. [To Cut Carbon, Why Not Make People Work From Home? - Bloomberg](#)
Publisert 25. Sept 2020
- Christiansen, P., Engebretsen, Ø., Fearnley, N., Hanssen, J.U., 2017. Parking facilities and the built environment: Impacts on travel behaviour. *Transportation Research A*, Volume 95, 2017, 198-206
- Christiansen, P. 2018. Public support of transport policy instruments, perceived transport quality and satisfaction with democracy. What is the relationship? *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, 118, 305-318.
- [Coggen, P. 2020 in The Economist 2020. Is working from home really the new normal?](#)
- Currie, G., Jain, T. og L. Aston. 2021. Evidence of a post-COVID change in travel behaviour – Self-reported expectations of commuting in Melbourne. *Transportation Policy Part A*. Vol. 153: 218-234.
- Eurostat 2020. How usual is it to work from home? Online: Available at [How usual is it to work from home? - Products Eurostat News - Eurostat \(europa.eu\)](#)
- Economist 2020a. Away from the bustle. Covid-19 and the end of commuterland.
<https://www.economist.com/britain/2020/09/12/covid-19-and-the-end-of-commuterland>
- The Economist 2020b. The future of work. Is the office finished?
<https://www.economist.com/leaders/2020/09/12/is-the-office-finished>
- The Economist 2020c. Covid-19 has forced a radical shift in working habits.
<https://www.economist.com/briefing/2020/09/12/covid-19-has-forced-a-radical-shift-in-working-habits>
- The Economist 2020d. Working life has entered a new era.
<https://www.economist.com/business/2020/05/30/working-life-has-entered-a-new-era>
- Financial times 2021. «A difficult way back for post-pandemic public transport.» Publisert 27. juni 2021.
- Hägerstrand, T. 1970. What about people in regional science. *Science Association*, 24, 7-21.
- Hjørthol, R. 2014. Faktaark om Arbeidsreiser 2013/14. Transportøkonomisk institutt, Oslo.
- Ingelsrud, M. H. og Bernstrøm, V. H. 2021. Hjemmekontor – utbredelse og sentrale kjennetegn våren 2021. AFIs FoU-resultat 2021:04. Arbeidsforskningsinstituttet, Oslo.
- Kantar 2021. Panelbok 2021. Oslo, Kantar AS.
- Lunke, E. B. 2021. «Tiltak for økt tilfredshet i kollektivtransporten» i Nordbakke, S., Christiansen, P., Engebretsen, Ø, Grue, B., Lunke, E., Krogstad, J. TØI-rapport 1843/2021. Akseptable tiltak for mer effektive og miljøvennlige arbeidsreiser i store byområde. Transportøkonomisk institutt, Oslo.
- Moktharian, P., Meenakshisundaram, R. 1999. Beyond tele-substitution: disaggregate longitudinal structural equations impacts. *Transportation Research Part C*, pp. 33-52.

- Morris, B. 2020. Why does Zoom exhaust you? Science has an answer. <https://www.wsj.com/articles/why-does-zoom-exhaust-you-science-has-an-answer-11590600269>
- Nordbakke, S. og Lunke, E. B. 2021. Bilbruk i hverdagen – et reelt valg eller en strukturell tvang? Begrunnelser for og holdninger til bilbruk. TØI-rapport 1834. Transportøkonomisk institutt.
- Nordbakke, S. 2021. «Hjemmekontor som tiltak for å redusere bilbruk og kollektivtransport» i Nordbakke, S., Christiansen, P., Engebretsen, Ø, Grue, B., Lunke, E., Krogstad, J. TØI-rapport 1843/2021. Akseptable tiltak for mer effektive og miljøvennlige arbeidsreiser i store byområde. Transportøkonomisk institutt, Oslo.
- Ramani og Bloom 2021. The donut effect: How Covid-19 shapes real estate. Policy Brief January 2021. Stanford, Institute of Economic Policy Research. USA.
- Regjeringen 2020. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/videreutviklet-nullvekstmal-fastsatt/id2705422/>
- Solnit, R. 2010. A Paradise Built in Hell: The Extraordinary Communities That Arise in Disaster. Penguin Book, London, England.

Vedlegg

Vedlegg 1 Bruk av hjemmekontor

Tabell V.1.1: Hvor ofte hadde du hjemmekontor forrige uke? I hhv juni 2020 og oktober 2020. Yrkesaktive i Oslo og omegn som har mulighet til å ha hjemmekontor. Prosent.

	Juni	Oktober
Hver dag	41	32*
3-4 dager i uka	22	21
1-2 dager i uka	16	18
Hadde ikke hjemmekontor forrige uke, jobbet hver dag på mitt vanlige arbeidssted	19	26
Ikke relevant	2	3
	Total	100
	N=	1178
		1080

* $p < 0,001$ (to-sidig test)

Vedlegg 2 Årsaker til hjemmekontor

Tabell V.2.1: Årsaker til å ha hjemmekontor på referansedagen. Oslo og omegn i juni, oktober og desember 2020. Flere svaralternativer mulig.* Prosent.

Årsaker i Oslo og omegn	Juni 2020	Okt 2020	Des 2020
Arbeidsgiver anbefaler meg eller pålegger meg å ha hjemmekontor	61		
Arbeidsgiver anbefaler meg å ha hjemmekontor		56	43
Arbeidsgiver pålegger meg å ha hjemmekontor		28	47
Ønsker i størst mulig grad å følge myndighetenes råd om å begrense bruk av kollektivtransport		39	29
Ønsker å unngå og bruke kollektivtransport på grunn av smittefare	32	33	24
Slipper å bruke tid på å reise til og fra jobb	30	34	23
Trives godt med hjemmekontor	26	29	19
Ønsker i størst mulig grad å følge myndighetenes krav til sosial distansering	21		
Jobber mer effektivt på hjemmekontor	19	20	12
Har god hjemmekontorløsning som gjør det bedre å jobbe hjemmefra	18	18	15
Hverdagen er roligere med hjemmekontor	14	15	12
Har mer kontroll over hverdagen med hjemmekontor	12	14	9
Er i risikogruppen for COVID-19-smitte og ønsker ikke å utsette meg for smitterisiko	10	11	8
Er ikke i risikogruppen for COVID-19-smitte, men vil likevel ikke utsette meg for smitterisiko	8	14	13
Tror ikke andre i det offentlige rom klarer å opprettholde kravene til sosial distansering	7	9	8
Annet	6	6	6
Tror ikke andre på arbeidsplassen klarer å opprettholde kravene til sosial distansering	3	4	7
På grunn av barn	3	4	1
N=	802	584	327

*Undersøkelsen fra desember er mindre enn de foregående, noe som gjør at antallet på hjemmekontor på referansedagen også er lavere. Representativiteten for dette spørsmålet i desember-undersøkelsen er derfor mer usikker. Vi ser uansett det samme mønsteret i rangeringen av ulike årsakers betydning.

Tabell V.2.2: Årsaker til å ha hjemmekontor på referansedagen. Hele landet. Juni 2021. Flere svaralternativer mulig. Prosent.

Arsaker	jun.21
Arbeidsgiver anbefaler/pålegger meg å ha hjemmekontor*	(61)
Arbeidsgiver anbefaler meg å ha hjemmekontor	42,2
Arbeidsgiver pålegger meg å ha hjemmekontor	31,7
Ønsker i størst mulig grad å følge myndighetenes råd om å begrense bruk av kollektivtransport	16,3
Ønsker å unngå og bruke kollektivtransport på grunn av smittefare	12,4
Slipper å bruke tid på å reise til og fra jobb	30,2
Trives godt med hjemmekontor	32,6
Ønsker i størst mulig grad å følge myndighetenes krav til sosial distansering	
Jobber mer effektivt på hjemmekontor	23,6
Har god hjemmekontorløsning som gjør det bedre å jobbe hjemmefra	22,9
Hverdagen er roligere med hjemmekontor	17,3
Har mer kontroll over hverdagen med hjemmekontor	15
Er i risikogruppen for COVID-19-smitte og ønsker ikke å utsette meg for smitterisiko	4,7
Er ikke i risikogruppen for COVID-19-smitte, men vil likevel ikke utsette meg for smitterisiko	10,9
Tror ikke andre i det offentlige rom klarer å opprettholde kravene til sosial distansering	4,5
Annet	
Tror ikke andre på arbeidsplassen klarer å opprettholde kravene til sosial distansering	4,9
På grunn av barn	1,7
N=	533

*Beregnet andel basert på svar på henholdsvis «arbeidsgiver anbefaler meg å ha hjemmekontor» (N=191) og «arbeidsgiver pålegger meg å ha hjemmekontor» (N=135).

Vedlegg 3 Effektivitet

Tabell V.3.1: «Hvorfor var du mindre effektiv enn vanlig?» Flere svar mulig. I prosent. I befolkningen bbv 19.mars og 16. april og i Oslo og omegn 2.april. De som har hjemmekontor Flere svar mulig.

	19. mars (N=212)	16.april (N=261)	2. april Oslo og omegn (N=286)
Annet, noter...	8	4	5
Bruker tid på nyhetsoppdatering		10	25
Dårligere internett	11	10	13
Andre voksne var hjemme samtidig	20	15	16
Dårligere arbeidsverktøy	26	18	29
Vanskeligere å motivere seg	26	27	32
Dårlig tilrettelagt arbeidsplass	29	30	28
Barn(a) var hjemme samtidig	34	33	26
Vanskeligere å kommunisere/samarbeide med kollegaer	38	46	37
Ikke mulig å gjøre alle oppgaver hjemmefra	39	42	37
Lettere å bli distraheret av andre ting (mat lett tilgjengelig)	40	31	37

Tabell V.3.2. «Hvordan vurderer du din arbeidsinnsats på hjemmekontoret?». Alle som har eller hatt hjemmekontor under pandemien. Nasjonalt nivå i juni 2021. Prosent.

	Juni 2021
Mye mer effektiv enn vanlig	14
Litt mer effektiv enn vanlig	20
Like effektiv som vanlig	35
Litt mindre effektiv enn vanlig	21
Mye mindre effektiv enn vanlig	8
Fungerte ikke i det hele tatt	2
Vet ikke	1
Total	100
N=	1091

Tabell V.3.3: «Hvordan vurderer du arbeidsinnsatsen din på hjemmekontoret?..» etter om man har barn 17 år eller yngre i husholdet. I prosent. I Oslo og omegn 2. april. De som har hjemmekontor på referansedagen.

	Ingen barn	Barn 0-17 år
Mye mer effektiv enn vanlig	5	6
Litt mer effektiv enn vanlig	15	12
Like effektiv som vanlig	36	30
Litt mindre effektiv enn vanlig	38	36
Mye mindre effektiv enn vanlig	7	15
Fungerte ikke i det hele tatt	0	0
Vet ikke	0	1
Total	100	100
N=	389	116

Ikke signifikant, kji-kvadrattest.

Tabell V.3.4: Vurdering av sin egen effektivitet på hjemmekontor. De som har hatt hjemmekontor tidligere og de som hadde hjemmekontor 18. juni. Osloregionen juni 2020. Prosent.*

	Har hatt hjemmekontor tidligere, og har mulighet til å ha hjemmekontor, men dro på jobb	Har mulighet til å ha hjemmekontor, og jobbet hjemmefra
Mye mer effektiv enn vanlig	8	13
Litt mer effektiv enn vanlig	14	22
Like effektiv som vanlig	32	39
Litt mindre effektiv enn vanlig	34	22
Mye mindre effektiv enn vanlig	11	4
Fungerte ikke i det hele tatt	1	0
Vet ikke	0	0
Totalt	100	100
N=	333	823

* $p < 0,001$ (kji-kvadrattest)

Tabell V.3.5: «Hvordan vurderer du din arbeidsinnsats på hjemmekontoret?». Alle som har eller hatt hjemmekontor under pandemien i Oslo regionen på ulike tidspunkt i 2020. Prosent.

	juni	oktober	desember
Mye mer effektiv enn vanlig	12	11	11
Litt mer effektiv enn vanlig	20	18	21
Like effektiv som vanlig	37	36	33
Litt mindre effektiv enn vanlig	25	25	26
Mye mindre effektiv enn vanlig	6	8	7
Fungerte ikke i det hele tatt	0	2	1
Vet ikke	0	1	2
Total	100	100	100
N=	1179	1080	843

Vedlegg 4 Transportmiddelbruk

Av Susanne Nordbakke og Anja Fleten Nielsen

I fire av undersøkelsene ble respondentene spurt om hvordan de vanligvis reiste til arbeid før koronautbruddet og tiltakene mot smittespredning ble satt inn (dvs. før 12. mars 2020). Tabell V.4.1 viser hvordan de svarte.

Tabell V.4.1: «Hvordan reiste du vanligvis til jobb før koronautbruddet og tiltakene mot smittespredning ble satt inn (dvs. før 12. mars 2020)?». Prosent.

	Hele landet		Osloregionen	
	Mars 2020	Juni 2021	Juni 2020	Okt 2020
Gikk hele veien	11,8	11,8	11,2	10,6
Sparkesykkel/el-sparkesykkel	0,3	0,6	0,3	0,9
Sykkel	4,3	5,5	7,3	7,7
El-sykkel	0,8	2,2	1,8	2
Trikk	1,5	0,8	2,7	2,8
Buss	10,3	10	15,5	14,4
T-bane	4,8	3,4	13,8	14,8
Tog	3,8	6	10,6	10,5
Bil som sjåfør	52,9	53,6	33,7	32,7
Bil som passasjer	2,7	1,9	1	0,9
Brukte ikke fast transportmiddel til jobb	1,7	0,9	0,9	1,3
Ingen av disse	4,6	3,2	1	1,1
Vet ikke	0,3	0,2		0,2
Total	100	100	100	100
N=	950	1946	2009	1577

Ser vi på vanlig reisemåte til jobb før 12. mars for dem som har hjemmekontor 18. juni vs. de som reiser på jobb 18. juni, ser vi at det er en mye høyere andel av de som tar kollektiv til jobb i gruppen som har hjemmekontor, som vist i tabell V.4.2. Mens gruppen som tar bil til jobb til vanlig, er høyere i gruppen som reiser på jobb 18. juni.

Tabell V. 4.2: Transportmiddelfordeling før 12. mars for de som reiser til jobb 18. juni vs. de som har hjemmekontor denne dagen. Osloregionen. *

Reisemiddelfordeling før 12. mars	Reiser på jobb 18. juni	Ikke reiser på jobb 18. juni
Går hele veien	11	11
Sykkel (alle typer)	10	8
Kollektiv	36	51*
Bil (sjåfør eller passasjer)	40	29
Bruker ikke fast transportmiddel	1	1
Ingen av disse	1	1
Total	100	100
N	920	1004

*p<0,005 (tosidig test)

Tabell V.4.3 viser hvordan de som dro til arbeidsstedet den 18. juni, reiste til jobb vanligvis i ukene før 12. mars og hvordan de reiste til jobb den 18. juni.

Tabell V.4.3: Det vanligste transportmiddelet brukt til jobb hhv. Før 12. mars og 18 juni. Kun de som dro til jobb 18. juni. Oslo og omegn.

Endringer i reisemiddel for dem som fremdeles reiser	Før 12. mars	18.juni
Går hele veien	11	13
Sparkesykkel/el-sparkesykkel	0	0
Sykkel og el-sykkel	10	17
Kollektiv	36	21
Bil (sjåfør eller passasjer)	40	48
Bruker ikke fast transportmiddel	1	1
Ingen av disse	1	1
Total	100	100
N	920	920

Her ser vi en økning i både sykkel, gange og bilbruk, mens kollektivbruk har gått markant ned. Endringene i sykkelbruk (inkl. el-sykkel) og bilbruk (både som sjåfør og passasjer) er signifikante ($p < 0,005$). Denne analysen tyder på at det er en klar dreining mot individuell transport under pandemien.

I juni og i oktober 2020 ble respondenter i Oslo og omegn som hadde foretatt en arbeidsreise på referansedagen og som også oppga at de hadde endret reisemåte, spurt om årsaker til at de hadde endret reisemåte sammenliknet med før-koronasituasjonen. Tabell V.4.4 viser hvordan respondentene svarte.

Tabell V.4.4: Årsaker til endring i reisemåte/reisetidspunkt. Yrkesaktive i Oslo og omegn i hhv juni og oktober 2020. Prosent.

	jun.20	okt.20
Myndighetene oppfordrer folk til å begrense reiser med kollektivtransport	44	40
Vil unngå å reise med kollektivtransport i rushtiden for ikke å bli smittet	32	29
Vil unngå å reise med kollektivtransport generelt for ikke å bli smittet	30	32
Jeg foretrekker å gå eller sykle på denne tiden av året	22	13
Andre årsaker <i>ikke</i> knyttet til korona	13	18
Vil unngå å spre smitte i tilfelle jeg skulle være smittebærer	13	15
Andre årsaker knyttet til korona	9	6
N=	214	179

I begge undersøkelsene skyldes endringene først og fremst årsaker knyttet til korona. Den vanligste årsaken som respondentene oppgir er myndighetene oppfordrer folk til å begrense reiser med kollektivtransport (hhv 44 og 40 prosent oppgir dette). En tredjedel oppgir sin egen frykt for smitte som årsak til at de har endret transportmiddel/ reisetidspunkt. Langt færre oppgir at de er bekymret for å smitte andre som årsak til at de har endret transportmåte/reisetidspunkt.

Naturlig nok er det også noen som oppgir at de foretrekker å gå og sykle «på denne tiden av året» (hhv juni og oktober) sammenliknet med hvordan de reiste i ukene før 12. mars.

Vedlegg 5 Endringer i reiser med kollektivtransport

Av Øystein Engebretsen

Tabellene omfatter respondenter som ga opplysning om transportmiddel til jobb og som var bosatt i Oslo eller Akershus.

Tabell V.5.1: Tilpasning torsdag 18. juni 2020. Osloregionen. 2020.

	Antall	Prosent
Fortsatt jobbreise	1040	49,7
Hjemmekontor korona	810	38,7
Sykemeldt, permittert, omsorg etc	180	8,6
Alltid hjemmekontor	63	3,0
Total	2093	100,0

Tabell V.5.2: Vanlig reisemåte til jobb før korona. Osloregionen.

	Antall	Prosent	Prosent
Går hele veien	227	10,8	11,2
Sykkel - alle typer	193	9,2	9,5
Kollektivt	877	41,9	43,2
Bil	695	33,2	34,2
Varierende, annet	38	1,8	1,9
Jobber fast på hjemmekontor	63	3,0	
Total	2093	100,0	100,0

Tabell V.5.2 gjelder vanlig reisemåte og viser derfor ikke en perfekt gjennomsnittsdag. Andelen kollektivreiser kan således være for høy (43 prosent). Til sammenligning viser tall fra den nasjonale reisevaneundersøkelsen (RVU) 2013/14 en kollektivandel på 36 prosent på reiser til/fra jobb for bosatte i Oslo eller Akershus. På den annen side økte, ifølge Ruter, kollektivtrafikken i Oslo og Akershus med hele 25 prosent fra 2014 til 2019 (Ruters årsrapport 2019), noe som kan underbygge andelen i tabell V.5.2. Andelen bekreftes dessuten av foreløpige tall fra RVU 2019 som viser 41 prosent kollektivreiser (avviker ikke signifikant fra 43 prosent i tabell 2) på reiser til/fra jobb for bosatte i Oslo eller Akershus.

Tabell V.5.3: Reisemåte/hjemmekontor torsdag 18. juni 2020.

	Antall	Prosent	Prosent
Går hele veien	130	6,2	6,4
Sykkel - alle typer	157	7,5	7,7
Kollektivt	226	10,8	11,1
Bil	471	22,5	23,2
Varierende, annet	50	2,4	2,5
Jobber fast på hjemmekontor	63	3,0	
Hjemmekontor under korona	810	38,7	39,9
Sykemeldt, permittert, omsorg	180	8,6	8,9
Ubestemt	6	0,3	0,3
Total	2093	100,0	100,0

Sammenligning av prosentkolonnene uten permanent hjemmekontor (kolonnene lengst til høyre), viser en nedgang i kollektivandelen på 32 prosentpoeng når vi regner med personer som hadde gått over til hjemmekontor eller var hjemme pga. permittering eller sykdom/karantene, se tabell V.5.3. Dette betyr at antall arbeidsreiser med kollektivtransport ble redusert med om lag tre fjerdedeler. Reduksjonen som framkommer i tabell 3 kan være noe overvurdert fordi tallene for førsituasjonen (tabell V.5.2) ikke gir et presist anslag for en gjennomsnittsdag og fordi noe av reduksjonen skyldes bortfall av reiser på grunn av sykdom (tabell V.5.3).

Reduksjonen som framkommer av tabell V.3 svarer til Ruters registrerte nedgang på 75 prosent i antall påstigninger de første ukene etter at koronatiltakene ble innført i mars (kilde: Vårt Oslo, lørdag 28. mars 2020). Tall fra SSB viser en nedgang i antall busspassasjerer på nesten 50 prosent fra andre kvartal 2019 til andre kvartal 2020 i Oslo og Viken (SSB Statistikkbanken). Tallene fra Ruter og SSB omfatter alle reiser, mens tabellene V.5.2 og V.5.3 gjelder kun arbeidsreiser.

Vedlegg 6 Hjemmekontor og fysisk aktivitet

I undersøkelsen fra nov/des i 2020 i Oslo og omegn er det tatt med spørsmål om fysisk aktivitet under koronapandemien. Det kan selvfølgelig være en del feil i folks egne oppfatninger av egen aktivitet, men vi kan anta at denne feilen går igjen hos alle og at det ikke er skjevfordelt mellom dem som har hatt hjemmekontor under pandemien, og dem som ikke har hatt det. Samtlige respondenter fikk i undersøkelsen spørsmålet:

«Hvordan er ditt fysiske aktivitetsnivå nå? Gjør du mer eller mindre av følgende fysiske aktiviteter denne høsten, sammenliknet med situasjonen før koronapandemien? Arbeids-/skolereiser medregnes.»

- Går tur, uten å bli særlig andpusten
- Rolig sykkelstur, uten å bli særlig svett/andpusten
- Mosjon- og idrettsaktiviteter der du blir svett/andpusten (f.eks. sykling, løping mm)

Respondentene kunne svare følgende alternativer: «Mye mindre», «Noe mindre», «Som før», «Noe mer» og «Mye mer». I analysene nedenfor har vi slått disse sammen til «mindre» «som før» og «mer».

En hypotese var at ved å ha hjemmekontor og slippe arbeidsreise, ville man få mer tid til fysisk aktivitet. En annen er at større fleksibilitet i hverdagen med hjemmekontor også kan bidra til økt fysisk aktivitet. Samtidig er det en del som går/sykler/løper også i forbindelse med arbeidsreisen, og når denne forsvinner med hjemmekontor, kan det bli mindre fysisk aktivitet om man ikke kompenserer dette på andre måter. Under pandemien var treningsmulighetene redusert for mange som følge av nedstengte treningssentre, svømmehaller med mer.

I det følgende undersøker vi om det er en sammenheng mellom hvor ofte man har hatt hjemmekontor under pandemien, og subjektiv vurdering av endringer i fysisk aktivitet under pandemien.

Som vist i tabell V.6.1, er det 29 prosent som mener de at går tur (uten å bli særlig andpusten) mindre enn før, mens 24 prosent mener de gjør det mer enn før pandemien. Tabell V.6.1 viser jo oftere man har hatt hjemmekontor i løpet av pandemien, jo større er sannsynligheten for å oppgi at man har gått mindre tur enn før (pandemien). Sammenheng er signifikant. Og motsatt, de som sjeldnere/aldri har hatt hjemmekontor under pandemien, oppgir i større grad at det ikke har vært noen endring i hvor ofte de går tur sammenliknet med dem som ukentlig har hatt hjemmekontor. I alt tyder dette på at det å ha hatt hjemmekontor ofte i løpet av en uke har bidratt til at man har gått mindre rolige turer enn tidligere, noe som kan skyldes bortfall av gåturer i forbindelse med arbeidsreisen. Dette tyder på at de som har hatt hjemmekontor, ikke har kompensert for dette bortfallet i særlig grad.

Tabell V.6.1: Andel som går mindre, som før, mer enn før pandemien og hvor ofte man har hatt hjemmekontor etter at koronasituasjonen oppsto? ** Yrkesaktive i Oslo og omegn nov/des 2020. Prosent.*

	Hver dag	3-4 dager	1-2 dager	Sjeldnere/ aldri	Totalt
Mindre	36	35	27	22	29
Som før	36	33	46	56	44
Mer	25	31	23	19	24
Vet ikke/ikke aktuelt	3	2	4	3	3
Total	100	100	100	100	100
N=	258	165	77	336	836

* $p < 0,001$ (kji-kvadrattest)

**Spørsmålet var formulert som følger: «Hvor ofte har du hatt hjemmekontor etter at koronasituasjonen oppsto?»

På spørsmålet om man sykler mer eller mindre enn før pandemien, er det mange som har svart at dette ikke er relevant (41 prosent). Tabell V.6.2 viser midlertid at andelen som mener at de sykler mindre enn før pandemien, er noe større enn andelen som mener at de sykler mer enn før pandemien. Det er ingen signifikant sammenheng mellom det å ha hatt hjemmekontor under pandemien og om man sykler mer eller mindre under pandemien, selv om det er en tendens til de som har hatt mye hjemmekontor (3 dager i uka eller oftere) sykler noe mindre enn dem som sjelden/aldri har hatt hjemmekontor under pandemien.

Tabell V.6.2: Andel som sykler rolig mindre, som før, mer enn før pandemien og hvor ofte man har hatt hjemmekontor. Yrkesaktive i Oslo og omegn nov/des 2020. Prosent.*

	Hver dag	3-4 dager	1-2 dager	Sjeldnere/aldri	Totalt
Mindre	19	26	13	14	18
Som før	31	30	43	35	33
Mer	8	9	9	7	8
Vet ikke/ikke aktuelt	42	36	36	44	41
Totalt	10	100	100	100	100
N=	258	165	77	336	836

*ikke signifikant (kji-kvadrattest), 95 prosent sannsynlighet.

Tabell V.6.3 viser at det er mange – 36 prosent – av de yrkesaktive som opplever at det er blitt mindre aktive når det gjelder mosjons- og idrettsaktiviteter de blir svett/andpusten av etter at koronasituasjonen oppsto. 13 prosent opplever at de gjør mer slike aktiviteter sammenliknet med situasjonen før pandemien. Tabellen viser videre at de som har hatt hjemmekontor i løpet av pandemien i større grad opplever at de gjør mindre mosjons- og idrettsaktiviteter der de blir andpustne eller svette, enn dem som sjelden eller ikke har hatt hjemmekontor under pandemien. Sammenhengen er signifikant.

Tabell V.6.3: Andel som sykler rolig mindre, som før, mer enn før pandemien og hvor ofte man har hatt hjemmekontor. Yrkesaktive i Oslo og omegn nov/des 2020. Prosent.*

	Hver dag	3-4 dager	1-2 dager	Sjeldnere/aldri	Totalt
Mindre	38	46	36	30	36
Som før	30	28	39	39	34
Mer	12	16	16	12	13
Vet ikke/ikke aktuelt	21	11	9	19	17
Totalt	100	100	100	100	100
N=	258	165	77	336	836

*p<0,001 (kji-kvadrattest)

I sum tyder disse analysene på at det opplevde fysiske aktivitetsnivået har gått mest ned blant dem som har hatt hjemmekontor minst én gang i uka sammenliknet med dem som sjeldnere eller aldri har hatt hjemmekontoret. Det kan være at de som har hatt hjemmekontor minst én gang i uka i utgangspunktet var mer fysisk aktive før pandemien enn dem som sjelden eller aldri har hatt hjemmekontor, men dette har mindre betydning siden det her er snakk om opplevde endringer i fysisk aktivitet.

Vedlegg 7 Hyttebruk under pandemien

Respondentene ble spurt om de eier eller disponerer hytte/fritidshus i den nasjonale undersøkelsen i juni 2021.

Som tabell V.7.1 viser er det flere blant dem som har mulighet til å ha hjemmekontor (dvs. har mulighet til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet i en normalsituasjon hjemmefra i en normalsituasjon uten stor smittefare) som eier/disponerer enn dem som ikke har mulighet til å ha hjemmekontor. Forskjellen er signifikant ($p < 0,05$, tosidig test).

Tabell V.7.1: Eier/ disponerer hytte etter om man har mulighet til å ha hjemmekontor og hvor ofte man har hatt hjemmekontor i vintersesongen (oktober-april)2020/2021. Yrkesaktive hele landet juni 2021. Prosent.

Hvor ofte man har hatt hjemmekontor under pandemien/Eier eller disponerer hytte	Har mulighet til å ha hjemmekontor		Har ikke mulighet til å ha hjemme-kontor	Hele landet
	Ukentlig	Sjeldnere, har mulighet	Aldri	Totalt
Ja, vi eier/disponerer hytte/fritidshus ved sjøen	15	16,7	16,6	16,3
Ja, vi eier/disponerer hytte/fritidshus på fjellet/i innland	25,9	25,3	21,8	23,9
Nei	47,3	51,1	57	52,9
Ja, vi eier/disponerer hytte/fritidshus både ved sjøen og på fjellet/innlandet	11,8	6,6	4,4	6,80
Ubesvart	0,00	0,30	0,10	0,20
Totalt	100	100	100	100
N=	433	648	865	1946

Det er ingen signifikant (p er mindre enn 5 %, tosidig test) forskjell mellom dem som har hatt hjemmekontor ukentlig og de som har hatt det sjeldnere i hvilken grad de eier/ disponerer hjemmekontor eller ikke.

Respondentene som har tilgang til hytte/fritidshus, fikk deretter spørsmål om hvor ofte de brukte hytta/fritidshuset hhv i vintersesongen (okt-april) før pandemien startet (i 2019/2020) og i denne vintersesongen (i 2020/2021). Tabell V.7.2 viser hvordan respondentene svarte på disse spørsmålene etter hvor ofte de har hatt hjemmekontor under pandemien/ har mulighet til å ha hjemmekontor (dvs. henholdsvis «ukentlig», «sjeldnere/aldri, men har mulighet til å ha hjemmekontor» og «har ikke mulighet til å ha hjemmekontor»).

Tabell V.7.2: Hvor ofte man var på hytta/fritidshuset i vintersesongen (oktober-april) før og under pandemien blant henholdsvis de som har hjemmekontor på ukentlig basis, har hjemmekontor sjeldnere og ikke har mulighet til å ha hjemmekontor. Yrkesaktive i hele landet som ikke har mulighet til å ha hjemmekontor. Yrkesaktive i hele landet som har tilgang til hytte/feriehus, juni 2021. Prosent.

	Ukentlig		Sjeldnere, men har mulighet		Har ikke mulighet til å gjennomføre arbeid hjemmefra		Hele landet	Hele landet
	Før	Under	Før	Under	Før	Under	Før	Under
Hadde ikke tilgang til hytte/fritidshus før pandemien	3		2		3		3	
Ukentlig	6	8	5	5	6	8	6	7
2-3 ganger i måneden	25	27	22	25	22	23	23	25
1 gang i måneden	20	17	23	18	21	19	21	18
2-3 ganger i kvartalet	11	10	16	14	16	14	15	13
3 ganger i halvåret eller sjeldnere	26	24	24	25	21	22	23	24
Aldri	8	14	7	11	8	12	8	12
Vet ikke/ubesvart	1	0	1,6	2,00	3	2	2	1
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100
N=	228	228	315	315	371	371	914	914

Det er en liten tendens til at en større andel av yrkesaktive med tilgang til hytte/fritidshus har vært på hytta/ fritidshuset oftere enn 2 ganger i måneden under pandemien enn før pandemien. Denne økningen er liten og ikke signifikant. Tendensen er den samme uavhengig av hvor ofte de har hatt hjemmekontor under pandemien. Resultatene er det samme selv om man tar bort dem som ikke hadde tilgang til hytte/fritidshus før pandemien.

Respondentene som hadde tilgang hytte/fritidshus, ble (i juni 2021) også stilt følgende spørsmål: «Hvor ofte har du hatt hjemmekontor på hytta eller fritidshuset denne vintersesongen (okt-april)?» På grunn av tekniske feil ble dette spørsmålet kun stilt til dem som oppgir at de alltid har hjemmekontor.

Vedlegg 8 Kjennetegn ved de som har mulighet til hjemmekontor og de som velger hjemmekontor

Av Anja Fleten Nielsen

Samtlige analyser i dette vedlegget er basert på undersøkelsen fra juni 2020 i Osloregionen. For å undersøke om det er en signifikant sammenheng mellom variabler, er det benyttet kji-kvadrattest.

Hva kjennetegner dem som har *mulighet* til å ha hjemmekontor?

Tabell V.8.1 viser sosiodemografiske- og økonomiske kjennetegn blant dem som har mulighet til å ha hjemmekontor vs. ikke har mulighet. Husholdningssammensetning er også testet, men der var det ikke signifikante forskjeller mellom gruppene.

Tabell V.8.1: Sosiodemografiske og økonomiske kjennetegn blant dem som har mulighet til hjemmekontor versus dem som ikke har mulighet til hjemmekontor. Prosent.

Kolonne1	Har mulighet	Har ikke mulighet	Total	P
Videregående allmenn, ungd.	8,40%	14,10%	10,00%	<0.001
Videregående yrkesfag	3,70%	13,10%	6,50%	
Fagskole (etter vider.) yrkesfaglig	5,20%	8,50%	6,20%	
Uni 4 år	37,50%	39,30%	38,00%	
Uni over 4	45,30%	25,00%	39,30%	
N	1233	519	1752	
Snittalder	49,32	46,38	48,45	
N	1 233	519	1 752	
Kjønn, menn	53%	41%	49%	<0.001
N	1 233	519	1 752	
Personinntekt				
0-599.999 NOK	39	73	49	<0.001
600.000-999.000 NOK	47	24	40	
> 1.000.000	14	3	11	
N	1 139	473	1 612	
Lederstilling	30,90%	23,30%	28,80%	0,006
N	947	377	1 324	
Sektor				
Privat	60,80%	45,50%	56,40%	<0.001
Offentlig sektor	35,00%	48,70%	38,90%	
Offentlig eiet selskap	4,20%	5,80%	4,60%	
N	956	380	1 336	
Bransje				
Offentlig sentralforvaltning / myndighet	19,70%	5,90%	15,80%	<0.001
Barnehage / skole / undervisning	6,70%	16,70%	9,50%	
Helsetjenester	3,90%	22,30%	9,10%	
Sosialtjenester / barnevern	1,30%	2,00%	1,50%	
Pleie- og omsorgstjenester	0,40%	6,90%	2,20%	
Forsvar / politi- / rettsvesen / vakthold	2,00%	3,90%	2,60%	
Landbruk / skogbruk / fiske	0,40%	0,00%	0,30%	

Kolonne1	Har mulighet	Har ikke mulighet	Total	P
Industri / teknikk	2,90%	3,20%	3,00%	
Bygg / anlegg	3,10%	3,90%	3,30%	
Varehandel / butikk	4,40%	5,60%	4,70%	
Transport / samferdsel	2,50%	8,30%	4,20%	
Kultur / idrett / organisasjoner	4,70%	2,20%	4,00%	
Media / reklame / PR / informasjon	5,60%	2,00%	4,60%	
Forskning / analyse	4,10%	1,20%	3,30%	
Reiseliv / hotell	1,10%	1,00%	1,00%	
Restaurant / servering	0,20%	1,50%	0,60%	
Telekommunikasjon / IT	10,50%	2,00%	8,10%	
Bank / forsikring / finans	9,10%	0,70%	6,80%	
Forretningsmessig service- / tjenesteyting	6,20%	2,20%	5,10%	
Olje / gass / energi	3,50%	1,20%	2,90%	
Annet	7,70%	7,40%	7,60%	
N	1 029	408	1 437	
Har barn	23,50%	18,80%	22,10%	0.047
N	1 066	437	1 503	

Det som kjennetegner dem som har mulighet til hjemmekontor vs. ikke mulighet til hjemmekontor, er at det er en høyere andel med universitetsutdanning over 4 år, høyere snittalder, høyere andel menn, høyere andel med høy inntekt, høyere andel med lederstillinger, høyere andel som har barn, og høyere andel i privat næringsliv. Det er markant høyere andel som har mulighet til hjemmekontor vs. ikke mulighet i bransjene bank/finans/forsikring, telekommunikasjon/IT, offentlig sentralforvaltning. Det er også en tendens i bransjene forretningsmessig service-/tjenesteyting, media/ reklame/PR og forskning/analyse. De som ikke har mulighet til hjemmekontor, har relativt sett høyere andel med videregående utdanning eller lavere. De som jobber i bransjene barnehage/skole/undervisning, helsetjenester, pleie- og omsorgstjenester og transport/samferdsel har relativt mye høyere andel som ikke har mulighet til å ha hjemmekontor.

Tabell V.8.1 viser at, sammenliknet med dem som ikke har mulighet til å ha hjemmekontor, er de som har mulighet til å ha hjemmekontor, i gjennomsnitt eldre, er i større grad menn, har i større grad høyere utdanning (4 år eller mer), har i større grad høyere inntekt, har i større grad lederstillinger, jobber i større grad i det private og jobber oftere i bransjene bank/finans/forsikring/, telekommunikasjon/IT og offentlig sentralforvaltning. Alle forskjellene er signifikante.

Hva kjennetegner dem som har hjemmekontor (18. juni) vs. de som har mulighet til hjemmekontor men *velger* å dra på kontoret

Tabell V.8.2 viser oversikt over sosiodemografiske- og økonomiske bakgrunnsvariabler for de som har hjemmekontor 18. juni vs. de som har mulighet til å ha hjemmekontor, men velger å dra til arbeidsplassen. Det er også testet for utdanning, inntekt, kjønn, alder, husholdningssammensetning, har barn, offentlig/privat sektor, ledelsesstilling. Ingen av dem var signifikante.

Tabell V.8.2: Bakgrunnsvariabler for de som har hjemmekontor 18. juni vs. de som har mulighet til hjemmekontor men velger å dra på kontorarbeidsplassen. Prosent.

Bransje	Velger hjemmekontor	Velger arbeidsplass	Total	P
Offentlig sentralforvaltning / myndighet	22,7	13,6	19,7	<0.001
Barnehage / skole / undervisning	5,6	8,9	6,7	
Helsetjenester	2,3	7,1	3,9	
Sosialtjenester / barnevern	1,4	0,9	1,3	
Pleie- og omsorgstjenester	0,3	0,6	0,4	
Forsvar / politi- / rettsvesen / vakthold	0,9	4,4	2,0	
Landbruk / skogbruk / fiske	0,4	0,3	0,4	
Industri / teknikk	2,9	3,0	2,9	
Bygg / anlegg	2,2	5,0	3,1	
Varehandel / butikk	3,3	6,5	4,4	
Transport / samferdsel	2,3	3,0	2,5	
Kultur / idrett / organisasjoner	5,1	3,8	4,7	
Media / reklame / PR / informasjon	6,5	3,8	5,6	
Forskning / analyse	4,2	3,8	4,1	
Reiseliv / hotell	1,0	1,2	1,1	
Restaurant / servering	0,1	0,3	0,2	
Telekommunikasjon / IT	12,4	6,5	10,5	
Bank / forsikring / finans	10,0	7,4	9,1	
Forretningsmessig service- / tjenesteyting	6,1	6,5	6,2	
Olje / gass / energi	3,8	3,0	3,5	
Annet	6,4	10,4	7,7	
	100,0	100,0	100,0	
N	691	338	1029	

Blant de som velger hjemmekontor framfor arbeidsplass er det en høyere andel i bransjene offentlig sentralforvaltning/myndighet, telekom./IT, bank/forsikring/finans, media/reklame/PR. Blant de som velger arbeidsplass er det en høyere andel fra bransjene barnehage/skole/undervisning, helsetjenester, varehandel/butikk, forsvar/ rettsvesen/ politi/vakthold.

Tabell V.8.3: Tanker om hjemmekontor for de som har hjemmekontor 18. juni vs. de som har mulighet til hjemmekontor men velger å dra på kontorarbeidsplassen. Prosent.

Tanker om hjemmekontor	Velger hjemmekontor	Velger arbeidsplass	Total	P (kji kvadratst)
Liker at jeg slipper reisetid til jobb	67,2	53,5	63,2	<0.001
Bedre kontroll på hverdagen med hjemmekontor	36,6	21,3	32,2	<0.001
Savner det sosiale på jobb	59,7	67,6	61,9	0.012
Savner tilrettelagte kontorarbeidsplass	32,2	46,8	36,4	<0.001
N	823	333	1156	

Tabell V8.3 viser tanker om hjemmekontor for de som har hjemmekontor 18. juni vs. de som har mulighet til hjemmekontor men velger å dra på kontorarbeidsplassen. Blant de som velger hjemmekontor er det en større andel som liker at de slipper reisetid til jobb og oppgir at de har bedre kontroll på hverdagen med hjemmekontor. Blant de som velger

arbeidsplassen er det en større andel som savner det sosiale på jobb og savner den tilrettelagte kontorarbeidsplassen. Det er også testet for følgende: hverdagen blir mindre travel, generelt lettere i starten, generelt vanskeligere i starten, liker bedre de fysiske arbeidsforholdene på hjemmekontoret enn jobben. Det var ikke signifikante forskjeller mellom de som velger hjemmekontor eller arbeidsplass på disse punktene.

Tabell V.8.4: Tilrettelagt kontor for de som har hjemmekontor 18. juni vs. de som har mulighet til hjemmekontor men velger å dra på kontorarbeidsplassen. Prosent.

Tilrettelagt kontor	Velger hjemmekontor	Velger arbeidsplass	Total	P
Like bra eller bedre	30,4	16,3	26,3	<0.001
Dårligere	69,6	83,7	73,7	
N	812	331	1143	

Tabell V.8.4 viser at blant dem som velger hjemmekontor er det en større andel som har like bra eller bedre tilrettelagt arbeidsplass, og det motsatte for de som velger arbeidsplassen.

Tabell V.8.5: Selvrapportert effektivitet blant de som har hjemmekontor og de som drar til arbeidsplassen. Prosent

Effektivitet	Hjemmekontor	Arbeidsplass	Total	P
Like effektiv eller mer	74,3	53,9	68,4	<0.001
Mindre effektiv	25,7	46,1	31,6	
N	821	332	1153	

Når det kommer til effektivitet viser tabell V.8.5 at det er en større andel som velger hjemmekontor som svarer at de er like effektiv eller mer, og motsatt for dem som velger arbeidsplassen.

Analysene tilsier at det er først og fremst god effektivitet på hjemmekontor, godt tilrettelagt hjemmekontor og positive tanker om hjemmekontor som kjennetegner de som velger å ha hjemmekontor 18. juni selv om de har mulighet til å dra på kontorarbeidsplassen. Forskjeller i sosioøkonomiske bakgrunnsvariabler er ikke viktige, utenom noen mindre bransjeforskjeller. Når det gjelder bransje er det relativt små utvalg i enkelte av bransjene, hvilket gjør at man heller ikke kan trekke for store konklusjoner på funnene. Vi kan likevel se en tendens til at flere velger å dra til arbeidsplassen i de mer praktiske bransjene som i større grad er avhengig av tilstedeværelse på arbeidsplass (helse, undervisning, varehandel o.l.) vs. bransjer som er typisk kontor-arbeid (offentlig sentralforvaltning, IT, bank, media o.l.).

Hva kjennetegner dem som ønsker å fortsette med hjemmekontor ukentlig eller oftere i en normalsituasjon vs. dem som kun ønsker å ha det under 4 ganger i mnd. eller aldri?

Tabell V.8.6: Sosiodemografiske og økonomiske bakgrunnsvariabler for de som planlegger å ha hjemmekontor i en normalsituasjon en gang i uka eller oftere vs. de som under fire ganger i mnd. har planer om hjemmekontor i fremtiden.

Sosiodemografiske og økonomiske bakgrunnsvariabler	En gang i uka eller oftere	Under 4 ganger i mnd.	Total	P (kji-kvadrat st)
Snittalder	50,44	47,69	48,95	
N	507	601	1108	
Bransje				
Offentlig sentralforvaltning / myndighet	20,90%	18,60%	19,60%	0.003
Barnehage / skole / undervisning	2,70%	10,30%	6,90%	
Helsetjenester	3,40%	4,00%	3,70%	
Sosialtjenester / barnevern	1,20%	1,20%	1,20%	
Pleie- og omsorgstjenester	0,50%	0,40%	0,40%	
Forsvar / politi- / rettsvesen / vakthold	1,00%	1,80%	1,40%	
Landbruk / skogbruk / fiske	0,20%	0,60%	0,40%	
Industri / teknikk	2,90%	4,00%	3,50%	
Bygg / anlegg	3,20%	3,40%	3,30%	
Varehandel / butikk	4,40%	4,50%	4,50%	
Transport / samferdsel	3,20%	1,00%	2,00%	
Kultur / idrett / organisasjoner	6,30%	3,80%	4,90%	
Media / reklame / PR / informasjon	7,10%	4,50%	5,70%	
Forskning / analyse	5,10%	3,80%	4,40%	
Reiseliv / hotell	0,70%	1,60%	1,20%	
Restaurant / servering	0,20%	0,00%	0,10%	
Telekommunikasjon / IT	11,70%	9,70%	10,60%	
Bank / forsikring / finans	9,00%	9,70%	9,40%	
Forretningsmessig service- / tjenesteyting	6,10%	5,30%	5,70%	
Olje / gass / energi	2,40%	4,90%	3,80%	
Annet	7,80%	7,10%	7,40%	
N	411	506	917	
Inntekt				
0-599.999	35	42,6	39,2	0.008
600.000-999.999	47,1	45,3	46,1	
1 mill <	17,9	12,1	14,7	
N	463	561	1024	
Boligsituasjon				
Jeg bor sammen med ektefelle / samboer	39,10%	35,10%	36,90%	0.034
Jeg bor sammen med ektefelle / samboer og barn	30,40%	30,60%	30,50%	
Jeg bor sammen med mine barn	6,10%	5,00%	5,50%	
Jeg bor sammen med mine foreldre	1,60%	1,70%	1,60%	
Jeg bor alene	18,70%	22,00%	20,50%	
Jeg deler bolig med andre voksne (bofellesskap eller tilsvarende)	2,80%	5,50%	4,20%	
Annet	1,40%	0,20%	0,70%	
	100,00%	100,00%	100,00%	
N	507	601	1108	
Sektor				

Privat	64,3	57,9	60,8	0.047
Offentlig	30,6	38,4	34,8	
Offentlig eiet	5,1	3,7	4,4	
	100	100	100	
N	389	461	850	
Stillingstype				
Ledende stilling	35,8	28,4	31,8	0.021
N	385	458	843	

Tabell V.8.6 viser de sosiodemografiske og økonomiske bakgrunnsvariablene for de som ønsker å ha hjemmekontor i en normalsituasjon vs. de som ønsker å ha det sjelden. Utdanning, barn og kjønn er også testet, men var ikke signifikant. De som ønsker å ha hjemmekontor en gang i uka eller oftere har høyere snittalder, har høyere andel i øverste inntektssjiktet, bor sammen med ektefelle/samboer uten barn, jobber i privat sektor og har høyere andel med ledende stillinger. De som vil ha hjemmekontor under 4. ganger i mnd. har høyere andel i laveste inntektssjiktet, lavere alder, lavere andel ledende stillinger, høyere andel som bor alene eller i bofelleskap med andre voksne og høyere andel som jobber i offentlig sektor. For bransje er forskjellene ganske små mellom gruppene, med unntak av barnehage/undervisning/skole hvor det er en veldig mye mindre andel som vil ha hjemmekontor en gang i uka eller oftere. Vi ser også en tendens til noe høyere andel som ønsker hjemmekontor i bransjene: kultur/idrett/organisasjon, media/reklame, telekommunikasjon/IT, offentlig sentralforvaltning.

Tabell V.8.7: Tanker om hjemmekontor blant de som sier de kommer til å ha hjemmekontor minst én gang i uka og blant de som sjeldnere kommer til å ha hjemmekontor når vi er tilbake i en normalsituasjon uten stor smittefare. Prosent.

Hjemmekontor i framtiden				
Tanker om hjemmekontor	En gang i uka eller oftere	Under 4 ganger i mnd.	Total	P
Liker at jeg slipper reisetid til jobb	74,2	53,1	62,7	<0.001
Synes hverdagen blir mindre travel med hjemmekontor	50,7	30,8	39,9	<0.001
Bedre kontroll på hverdagen med hjemmekontor	45,6	21,5	32,5	<0.001
Savner det sosiale på jobb	52,1	70,4	62	<0.001
Jeg liker bedre de fysiske arbeidsforholdene på hjemmekontoret	16,2	8	11,7	<0.001
Det var generelt vanskeligere med hjemmekontor i starten	12,2	21,8	17,4	<0.001
Jeg savner den godt tilrettelagte kontorplassen på jobb	22,7	47,4	36,1	<0.001
N	507	601	1108	

Ser vi på tabell V.8.7, er det større andel som liker at de slipper reisetid til jobb, synes hverdagen blir mindre travel med hjemmekontor, har bedre kontroll på hverdagen og liker bedre de fysiske arbeidsforholdene på hjemmekontoret for gruppa som planlegger å ha hjemmekontor en gang i uka eller oftere i framtiden. For de som vil ha hjemmekontor under 4 ganger i måneden er den en større andel som savner det sosiale på jobb, savner tilrettelagt kontorplass på jobb og syntes det var vanskeligere med hjemmekontor i starten av koronatiden. Det er ca. like stor andel i de to ulike gruppene, så befolkningen virker å være delt på synet om hjemmekontor. 'Det var lettere med hjemmekontor i starten' er også testet, men det var ikke signifikant forskjell mellom gruppene.

Tabell V.8.8: Andel som mener at hjemmekontoret er like godt eller bedre tilrettelagt blant de som sier de kommer til å ha hjemmekontor minst én gang i uka og blant de som sjeldnere kommer til å ha hjemmekontor når vi er tilbake i en normalsituasjon uten stor smittefare. Prosent.

Tilrettelagt kontor	En gang i uka eller oftere	Under 4 ganger i mnd.	Total	P
Like bra eller bedre tilrettelagt	39	16,3	26,7	<0.001
Dårligere tilrettelagt	61	83,7	73,3	
N	500	595	1095	

Ser vi kun på tilrettelagt kontor, tabell V.8.8, så er det en betydelig høyere andel som mener kontoret hjemme er likegodt eller bedre tilrettelagt blant dem som ønsker å ha hjemmekontor i framtiden en gang i uka eller oftere. Det motsatte finner vi blant dem som ønsker under 4. ganger i mnd – høyere andel som har dårligere tilrettelagt kontorplass.

Tabell V.8.9: Vurdering av egen arbeidsinnsats på hjemmekontoret blant de som sier de kommer til å ha hjemmekontor minst én gang i uka og blant de som sjeldnere kommer til å ha hjemmekontor når vi er tilbake i en normalsituasjon uten stor smittefare. Prosent.

Effektivitet	En gang i uka eller oftere	Under 4 ganger i mnd.	Total	P
Like effektiv eller mer	84,6	53,7	67,8	<0.001
Mindre effektiv	15,4	46,3	32,2	
N	505	600	1105	

De som ønsker å fortsette med hjemmekontor ukentlig i en normalsituasjon har høyere andel som svarer at de liker at de slipper reisetid til jobb, synes hverdagen blir mindre travel, har bedre kontroll på hverdagen, liker de fysiske arbeidsforholdene hjemme bedre. De som velger arbeidsplassen har større andel som savner det sosiale på jobb, savner den tilrettelagte arbeidsplassen, og syntes hjemmekontor var vanskeligst i starten av koronaperioden. De som ønsker å fortsette med hjemmekontor ukentlig har større andel med lederstillinger, høyere gjennomsnittsalder, jobber oftere i privat sektor eller offentlig eiet bedrift og i større grad lønn 1 million og over. Det er også større andel som svarer like bra eller bedre tilrettelagt hjemmekontor og er like effektiv eller mer effektiv på hjemmekontor i gruppa som ønsker hjemmekontor en gang i uka eller mer vs. de som ønsker hjemmekontor under 4 ganger i mnd. eller aldri.

Vedlegg 9 Multivariat analyse – hjemmekontor i en normal situasjon

Tabell V.9.1: Binary logistic regression analysis of the desire to work remotely at least once a week when back to a situation with little risk of Covid-19 infection.

	Model I		Model II	
	Exp(B)	Sig.	Exp(B)	Sig.
Age in years	1,029	***	1,035	***
Gender (reference: Female)	1,276	n.s.	0,976	n.s.
Living situation (reference: Living with a partner)				
Single	1,008	n.s.	0,938	n.s.
Living with several adults	0,834	n.s.	0,928	n.s.
Number of children in the household 15 years/younger	1,304	**	1,302	*
Personal income (reference: 1 mill NOK or more)				
Less than 300 000 NOK	2,324	n.s.	4,644	n.s.
300-399 000 NOK	0,649	n.s.	1,100	n.s.
400-499 000 NOK	0,587	n.s.	0,787	n.s.
500-599 000 NOK	0,551	n.s.	0,667	n.s.
600-699 000 NOK	0,834	n.s.	1,086	n.s.
700-799 000 NOK	0,596	n.s.	0,783	n.s.
800-899 000 NOK	0,747	n.s.	0,814	n.s.
Unknown	0,478	**	0,520	n.s.
Educational level (reference: University/college four years +)				
Primary or secondary	0,427	***	0,443	**
Vocational (secondary + 0,5-2 years)	0,486	**	0,434	**
University/college less than four years	0,868	n.s.	0,726	n.s.
Type of office space (reference: Cell office - 1 person)				
Shared office (2-3 people)	1,579	n.s.	1,625	n.s.
Smaller office landscape (4-9 people)	1,753	**	1,682	*
Medium sized office landscape (10-24 people)	1,976	***	1,886	**
Larger office landscape (25 or more people)	2,270	***	1,972	***
Other types	0,924	n.s.	0,973	n.s.
Percentage of work that can be done remotely	1,02	***	1,016	***
Arrangements of the home-based office (reference: Private room with fixed office desk, alone)				
Fixed office space in living room, kitchen or other room, alone	0,942	n.s.	0,9	n.s.
No fixed office space, but alone in room	0,671	**	0,857	n.s.
Fixed/non-fixed office space together with others in same room	0,566	**	0,681	n.s.
Distance between home and work site in kilometers	1,022	***	1,017	***
Most common means of transportation to work before Covid-19 (reference: Public transport)				
On foot	0,71	n.s.	0,75	n.s.
Cycle	0,926	n.s.	0,872	n.s.
Car (driver or passenger)	0,566	***	0,697	*
Other means of transportation	0,877	n.s.	2,629	n.s.
Have a leading position (reference: Yes)	0,961	n.s.	1,123	n.s.
Private/public sector (reference: Private)	1,104	n.s.	0,938	n.s.
Productivity (reference: Less productive)				
More productive			5,342	***
Equally productive			3,362	***
Constant	0,025	0	0	0,013

*=p<0.1, **=p<0.05, ***=p<0,01, n.s.=not significant

I tillegg til de resultatene som er beskrevet i hovedrapporten, viser modell II at vurdering av egen arbeidsinnsats på hjemmekontoret som like eller mer effektiv enn på jobbkontoret, har signifikant effekt på sannsynligheten for å arbeide hjemmefra etter pandemien når man kontrollerer for en rekke andre forhold.

Vedlegg 10 Flytting og hjemmekontor

I den nasjonale undersøkelsen blant yrkesaktive i juni 2021 fikk respondentene en del spørsmål om flytting. Vedleggstabell V.10.1 viser at 8 prosent av yrkesaktive oppgir at de har flyttet i løpet av det siste året og at 7,5 prosent har planer om å flytte i nærmeste fremtid.

Tabell V.10.1: Har du/ dere flyttet i løpet av det siste året, eller har du/ dere planer om å flytte i nærmeste fremtid, enten innenfor kommunen eller ut av kommunen?

	Antall	Prosent
Ja, jeg/vi har flyttet innenfor kommunen i løpet av det siste året	109	5,3
Ja, jeg/vi har flyttet ut av kommunen i løpet av det siste året	53	2,6
Ja, jeg/vi har planer om å flytte innenfor kommunen i nærmeste fremtid	83	4,1
Ja, jeg/vi har planer om å flytte ut av kommunen i nærmeste fremtid	70	3,4
Nei, jeg/vi har verken flyttet i løpet av det siste året, eller har planer om å flytte i nærmeste fremtid	1709	83,6
Vet ikke	21	1
Totalt	2045	100

Det er ingen signifikant forskjell mellom dem som har mulighet til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemmefra og dem som ikke har slik mulighet, i om de har flyttet/planer om å flytte, som vist i vedleggstabell V.10.2.

Tabell V.10.2: Har flyttet i løpet av det siste året/ har planer om å flytte i nærmeste fremtid etter om man har mulighet til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemmefra eller ikke. Prosent.*

	Ja	Nei	Ønsker ikke å svare
Ja, jeg/vi har flyttet innenfor kommunen i løpet av det siste året	5,10	5,80	0,00
Ja, jeg/vi har flyttet ut av kommunen i løpet av det siste året	2,70	2,60	0,00
Ja, jeg/vi har planer om å flytte innenfor kommunen i nærmeste fremtid	4,70	3,40	0,00
Ja, jeg/vi har planer om å flytte ut av kommunen i nærmeste fremtid	3,10	3,80	14,30
Nei, jeg/vi har verken flyttet i løpet av det siste året, eller har planer om å flytte i nærmeste fremtid	83,50	83,40	57,10
Vet ikke	0,90	0,90	28,60
Totalt	100	100	100
N=	1081	858	7

*ikke signifikant (kji-kvadrattest).

Totalt var det 15,4 prosent som oppga at de hadde flyttet eller hadde planer om å flytte (N=315). Disse fikk spørsmålet: «Har muligheten for hjemmekontor (enten for deg selv og/eller eventuelt din partner) påvirket beslutningen/planene om å flytte?» Respondentene som ikke svarte «nei», kunne oppgi flere alternativer. Hvordan respondentene svarte på spørsmålet, er vist i vedleggstabell V.10.3.

Tabell V.10.3: Har muligheten for hjemmekontor (enten for deg selv og/ eller eventuelt din partner) påvirket beslutningen/planene om å flytte? Flere svar mulig dersom man ikke svarer «nei». Prosent. N=315.

	N	Prosent
Ja, jeg/vi ønsket eller ønsker å flytte for å få mer plass til hjemmekontor	15	4,8
Ja, muligheten til å ha hjemmekontor gjør at jeg/vi kan bo i et område med lavere pris (mer bolig for pengene)	17	5,4
Ja, muligheten til å ha hjemmekontor gjør at jeg/vi kan flytte nærmere familie/venner.	13	4,1
Ja, muligheten til å ha hjemmekontor gjør at jeg/vi kan bo i et område med andre kvaliteter.	14	4,4
Ja, av andre grunner knyttet til hjemmekontor enn de som er nevnt over, noter hva	2	0,6
Nei, beslutningen om å flytte/flytteplanene har ingenting med hjemmekontorsituasjonen å gjøre (kun dette svaret)	259	82,2
Vet ikke/ubesvart	2	0,6

Totalt var det 17 prosent som oppga at beslutningen/planene om å flytte kunne knyttes opp til muligheten for hjemmekontor (enten for seg selv og/eller eventuelt sin partner). Årsakene varierer mellom at de ønsker å flytte for å få mer plass til hjemmekontor, at hjemmekontor gjør det mulig å bo i et område med lavere pris, flytte nærmere familie/venner og/eller bo i et område med andre kvaliteter.

Vedlegg 11 Metode

Totalt er det blitt gjennomført syv undersøkelser siden pandemien startet opp i mars 2020 og frem til juni 2021. Den 25. september 2021 ble Norge erklært som «gjenåpnet» med fjerning av de fleste nasjonale tiltak for å redusere smitte.

Tre av undersøkelsene er blitt gjennomført på nasjonalt nivå, mens fire er gjennomført i Oslo og omegn, se tabell V.11.1.

V.11.1 Nettutvalg, samt referansedato for arbeidssituasjon en gitt dag samt transport på arbeidsreise en gitt dag i de ulike undersøkelsene på hhv nasjonalt nivå og i Oslo og omegnskommunene.

Område	Nasjonalt nivå				Oslo og omegn		
	19.mars 2020	16.april 2020	10.juni 2021	02.april 2020	18.juni 2020	22.okt 2020	10.des 2020
Nettoutvalg	950	1339	2050	1064	2129	1690	961

Samtlige undersøkelser er blitt gjennomført av intervjuelskapet Kantar AS. Undersøkelsene ble sendt ut i flere omganger og ble besvart i en periode på 7-10 dager fra utsendestidspunktet. Alle undersøkelsene har blitt gjennomført på samme måte. For hver undersøkelse har vi bedt om et totalt nettutvalg og når man har nådd dette antallet, har datainnsamlingen stoppet opp. Svarprosenten på alle undersøkelsene er ca. 50 prosent. For undersøkelsene i Oslo og omegn, ba vi om å få en fordeling tilsvarende befolkningsfordelingen mellom Oslo og omegnskommuner. 56 prosent av befolkningen i Oslo og omegn bor i Oslo mens 44 prosent bor i omegnskommuner. Omegnskommuner er definert som kommuner som tidligere lå i Akershus fylke.

Følgende kommuner er inkludert i utvalgene for Oslo og omegn:

301 OSLO
 3019 VESTBY
 3020 NORDRE FOLLO
 3020 NORDRE FOLLO
 3021 AS
 3022 FROGN
 3023 NESODDEN
 3024 BÆRUM
 3025 ASKER
 3026 AURSKOG-HØLAND
 3027 RÆLINGEN
 3028 ENEBAKK
 3029 LØRENSKOG
 3030 LILLESTRØM
 3030 LILLESTRØM
 3030 LILLESTRØM
 3031 NITTEDAL
 3032 GJERDRUM
 3033 ULLENSAKER
 3034 NES
 3035 EIDSVOLL
 3036 NANNESTAD
 3037 HURDAL

Respondentene er medlemmer av GallupPanelet, Kantars aksesspanel, som består av folk som har sagt seg villig til å besvare spørreundersøkelser (Kantar 2021). Panelet består av 40 000 personer. GallupPanelet er satt sammen med tanke på representativitet, og målsetningen er at GallupPanelet skal være et **Norge i miniatyr** som gjenspeiler hele landets befolkning. Panelet er basert på sannsynlighetsutvalg og er ikke selvrekuttert. Utvalgene til våre

undersøkelser er trukket tilfeldig fra personer i GallupPanelet som har inntektsgivende arbeid (heltid eller deltid) eller som er selvstendig næringsdrivende. Som i andre spørreundersøkelser, er personer med høy utdanning mer villige til å delta. I GallupPanelet er både de med høyere utdanning overrepresentert og det er også en viss underrepresentasjon av unge mennesker i panelet (Kantar 2021). Analyser viser at det er en sammenheng mellom det å ha mulighet til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemmefra i en normalsituasjon og utdanning, som vist i tabell V.11.2.

V.11.2: Mulighet til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemmefra i en normalsituasjon etter utdanningsnivå. Prosent.* Nasjonal undersøkelse fra juni 2021.

	Grunnskole- utdanning -10-årig grunn- skole, 7-årig folkeskole eller lignende	Videre- gående allmenn- faglig utdanning	Videre- gående /yrkes- faglig utdanning	Fagskole – Yrkes- rettede utdanning (1/2 – 2 år) som bygger på videre- gående	Universitets- /høgskoleut- danning med inntil 4 års varighet	Univer- sitets- /høgskol eutdan- ning med mer enn 4 års varighet	Totalt
Ja	23,70%	50,90%	30,50%	42,80%	60,30%	71,30%	55,50%
Nei	76,30%	49,10%	68,40%	57,20%	39,40%	28,40%	44,10%
Ønsker ikke å svare	0	0	3	0	2	2	7
N=	59	173	285	180	685	564	1946

*Kji-kvadrattest ($p < 0,00$)

Ideelt skulle vi derfor ha vektet for utdanning i utvalgene. Det finnes imidlertid ingen offentlig tilgjengelig statistikk som er sammenliknbar for våre utvalg. SSB har både gjennom Arbeidskraftundersøkelsen (intervjubasert) og gjennom sysselsettingsstatistikken (registerbasert) kartlagt sysselsetting i Norge. SSBs definisjon varierer imidlertid fra den vi har brukt. Mens SSB kartlegger antall personer som utfører inntektsgivende arbeid av minst én times varighet (SSBa), har vi i våre undersøkelser kartlagt de som har yrkesaktivitet (inntektsgivende arbeid eller selvstendig næringsdrivende) som hovedkilde til livsopphold. Det betyr at SSB statistikk også inkluderer andre som har primært andre kilder til livsopphold som f.eks. studenter. I tillegg dekker SSBs kartlegginger personer fra 15 år og eldre, mens vi i våre utvalg kun har inkludert personer over 18 år. Andelen med lavere utdanning i arbeidskraftundersøkelsen er også lavere enn i f.eks. vår undersøkelse fra juni 2021: Mens 57 prosent har grunnskole og videregående skole i Arbeidskraftundersøkelsen, er det kun 36 prosent i vårt utvalg (juni 2021) som har det samme utdanningsnivået (se SSB 2021b og vedleggstabell V.11.3). Denne diskrepansen skyldes trolig at mange av dem som ikke har inntektsgivende arbeid som primære hovedkilde til livsopphold, ennå ikke har nådd høyere utdanning i arbeidskraftundersøkelsen, og at GallupPanelet i utgangspunktet er skjevfordelt, med en høyere andel høyere utdanning enn i befolkningen. Det reelle utdanningsnivået for vår populasjon yrkesaktive ligger trolig på et nivå mellom de to andelene i henholdsvis Arbeidskraftundersøkelsen og i våre utvalg.

Vi har ikke hatt mulighet til å lage en god vekt for utdanning i våre undersøkelser fordi dette ville krevd en spesialbestilling fra SSB som skilte ut dem som er over 18 år og som «trolig» har inntektsgivende arbeid (f.eks. de som jobber 20 timer eller mer i uka) som hovedkilde til livsopphold.

Basert på tall fra Arbeidskraftundersøkelsen, har Kantar laget en vekt for kjønn, alder og utdanning til tross for at populasjonene ikke er helt like (dvs. definisjonen av sysselsatte)

for utvalget i juni 2021. Vektene blir tunge når man legger til utdanning: de varierer fra 0,15 til 14,0 (standardavvik på 1,20456). Vedleggstabell 11.3 viser fordelingen etter sentrale kjennetegn i våre utvalg på nasjonalt nivå, samt for et vektet utvalg i juni 2021.

V.11.3: Sentrale kjennetegn for de ulike nasjonale utvalgene, samt for vektet utvalg etter kjønn, alder og utdanning i juni 2021. Prosent.

Nasjonale utvalg	Mars 2020	April 2020	Juni 2021	Juni 2021
	Uvektet*	Uvektet*	Uvektet*	Vektet**
Menn	53	51	49	53
Kvinner	47	50	51	47
Totalt	100	100	100	100
Under 30	13	11	8	23
30-44	30	25	22	34
45-59	40	37	35	32
60+	17	27	36	11
Totalt	100	100	100	100
Inntektsgivende arbeid heltid	84	81	82	82
Inntektsgivende arbeid deltid	11	14	13	14
Selvstendig næringsdrivende	5	5	5	4
Totalt	100	100	100	100
Grunnskoleutdanning - 10-årig grunnskole, 7-årig folkeskole	2	2	3	5
Videregående allmennfaglig utdanning	10	9	9	15
Videregående yrkesfaglig utdanning	14	13	15	24
Fagskole/ Yrkesrettede utdanninger (1/2 år- 2 år) som bygger	8	10	9	13
Universitets-/høgskoleutdanning med inntil 4 års varighet	37	34	35	23
Universitets-/høgskoleutdanning med mer enn 4 års varighet	28	32	29	20
Totalt	100	100	100	100
Under 400 000	16	15	12	20
400.000 - 499.999 kroner	19	19	19	23
500.000 - 599.999 kroner	23	21	21	22
600-000 - 799.999 kroner	22	22	25	19
800 000 kroner eller mer	14	15	16	10
Ønsker ikke å svare	6	8	7	7
Totalt	100	100	100	100
Oslo og Omegn	25	27	25	26
Resten av landet	24	25	26	25
Sør-/Vestlandet	34	31	31	31
Trøndelag/Nord-Norge	17	18	18	18
Totalt	100	100	100	100
N=	950	1339	2050	2050

*Populasjonen er yrkesaktive over 18 år som har oppgitt at de har inntektsgivende arbeid/er selvstendig næringsdrivende som primærkilde til livsopphold.

**Populasjonen er sysselsatte over 15-74 år som har inntektsgivende arbeid minst én gang i uka

V.11.3 viser at det er små forskjeller mellom de nasjonale utvalgene etter sentrale kjennetegn. Videre viser tabellen at når man vektet utvalget for juni 2021 etter kjønn, alder og utdanning, stiger andelen yngre og med lavere utdanning, noe som var forventet, både gitt at unge og de med lavere utdanning i Gallup-panelet er underrepresentert og at SSBs definisjon av sysselsatte vil inkludere flere yngre med lavere utdanning.

Ettersom de med høyere utdanning i større grad oppgir at de har mulighet til å ha hjemmekontor, er det grunn til å anta at overrepresentasjon av høyt utdannede vil kunne gi seg utslag i en høyere andel som oppgir at de har 1) hjemmekontor en gitt dag, 2) mulighet til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemmet.

I det vektete datasettet fra juni 2021, er det 20 prosent som oppgir at de har hjemmekontor en gitt dag mot 25 prosent i det uvektede datasettet (se tabell 3.1, kapittel 6). Andelen som oppgir at har mulighet til å gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemmefra i en normalsituasjon er 47 prosent i det vektete datasettet mot 56 prosent i uvektede datasettet fra juni 2021 (se tabell 6.2, kapittel 6). Ettersom vi antar at det reelle utdanningsnivået ligger et sted mellom nivået for våre utvalg og det vektete utvalget, er det grunn til tro at også de reelle andelene for hhv hjemmekontor en gitt dag og mulighet til å ha hjemmekontor når vi er tilbake til en normalsituasjon uten stor smittefare, ligger et sted mellom det som kommer frem i det uvektede og det vektete materialet.

Vi antar at det er mindre systematiske forskjeller etter utdanningsnivå for de andre spørsmålene som er undersøkt. Mange av analysene gjelder kun de som har mulighet til å ha hjemmekontor i en normalsituasjon (dvs. kan gjennomføre hele eller deler av arbeidet hjemme i en normalsituasjon). Vi antar at disse resultatene er representative, med forbehold om at det ikke er systematiske forskjeller etter utdanningsnivå. Dataene gir uansett et godt grunnlag for å se på endringer over tid i befolkningen av yrkesaktive, slik de er definert i våre undersøkelser i dette prosjektet.

Kantar har ikke klart å oppdrive tilsvarende statistikk om yrkesaktive etter utdanning for Oslo og omegnskommunene. Det er derfor ikke blitt laget vekt etter kjønn, alder og utdanning for undersøkelsene i Oslo og omegn. Vedleggstabell V.11.4 viser fordelingen av sentrale kjennetegn i utvalgene for Oslo og omegn i denne studien.

V.11.4: Sentrale kjennetegn for de ulike utvalgene i Oslo og omegn. Prosent.

Kolonne1	April	Juni	Oktober	November
Menn	48,3	48,2	49,2	49
Kvinner	51,7	51,8	51,8	51
Totalt	100	100	100	100
Under 30	12,8	11,2	8,2	9,8
30-44	26,8	25,8	28	31,1
45-59	30,5	30,5	33,9	43,7
60+	29,9	32,5	29,9	15,4
Totalt	100	100	100	100
Inntektsgivende arbeid heltid	85	83	85	87,3
Inntektsgivende arbeid deltid	9,8	11,3	9,1	7,4
Selvstendig næringsdrivende	5,2	5,6	5,9	5,3
Totalt	100	100	100	100
Grunnskoleutdanning - 10-årig grunnskole, 7-årig folkeskole	1,8	2,2	2,2	1,8
Videregående allmennfaglig utdanning	7,4	8,8	8,7	7,9
Videregående yrkesfaglig utdanning	7,2	7,7	7,1	7,7
Fagskole/ Yrkesrettede utdanninger (1/2 år- 2 år) som bygger	6	7,1	6,6	7,3
Universitets-/høgskoleutdanning med inntil 4 års varighet	37,4	37,2	36,6	38
Universitets-/høgskoleutdanning med mer enn 4 års varighet	40,1	37,2	38,8	37,3
Totalt	100	100	100	100
Under 400 000	13,5	11,8	9,1	10,3
400.000 - 499.999 kroner	15,4	16,4	13,7	15,9
500.000 - 599.999 kroner	20,4	20,3	21	18,8

Kolonne1	April	Juni	Oktober	November
600-000 - 799.999 kroner	24,6	23,2	25,4	25,3
800 000 kroner eller mer	18,6	19,3	22,4	20,8
Ønsker ikke å svare	7,5	9	8,4	9
Totalt	100	100	100	100
Oslo kommune	56,4	55,2	55,5	55,9
Omegnskommuner (tidligere Akershus)	43,6	44,8	45,5	44,1
Totalt	100	100	100	100
	N= 1064	2129	1690	961

V11.4 viser igjen at det er små forskjeller i fordelinger i sentrale kjennetegn mellom de ulike utvalgene. Som forventet er det en høyere andel med høyere utdanning i utvalgene for Oslo og omegn enn i de nasjonale utvalgene.

For å gjøre datagrunnlaget mest mulig sammenliknbart har vi derfor valgt å gjøre alle analyser i rapporten (univariate, bivariate og multivariate) på uvektede data. For å måle om det er en signifikant sammenheng mellom variabler, har vi brukt kji-kvadrattester og for å måle om forskjeller i to ulike utvalg er, har vi benyttet Zigne signifikantstest utviklet ved Institutt for statsvitenskap ved Universitetet i Oslo. Signifikansnivåer er oppgitt fortløpende.

Vedlegg 12

CAWI Questionnaire

Name of survey

21100749 Yrkesaktive landsbasis juni 2021

Client name

Author(s)

Livgard, Eva Fosby

This questionnaire was written according to Kantar quality procedures

checked by

KANTAR

Survey: 21100749

Version: 3

Global Practice: ...

© Kantar 24-6-2021

Repeating study (if this survey has been previously conducted)	
Name of survey	21100749 Yrkesaktive landsbasis juni 2021
Language	Norwegian Bokmål (Norway)
Survey length (minutes)	8
Version	3
Author(s)	Livgard, Eva Fosby
Contact	
Panel	
Sample size	Gross: Net:
Sample description	
Quota	
If several markets: indicate the markets	
If several targets	
Check-in site	http://www.kantar.com
Comments	

Index

VCC:

VBB:

VBW: HOVEDKILDE TIL LIVSOPPHOLD fra GallupPanelet

VBV: TØI

VCD:

VCN:

VCW:

VCP:

VCQ:

VCH:

VCF:

VCM:

VCG:

VBX: TØI

VCJ:

VCY:

VCT:

VDP:

VBZ: TØI

VCB:

VCZ:

VDN:

VDG:

VDH:

VDJ:

VDL:

VDK:

VDM:VCC:

Text

Not back

Til Scripter. Det skal kun gjennomføres intervju med yrkesaktive på landsbasis.

Følgende endringer er gjort i skjemaet 09.06.21:

VBV - svaralternativ 11 lagt til.

VCF - filter oppdatert som følge av endringen i VBV.

VDJ - Det er lagt til «fly» i svaralternativ 4.

VDN – Svaralternativ 3 er delt opp i to.

VDG – svaralternativ endret.

VDH – endring i spørsmålsstilling og filter som følge av endring i VDN.

VDJ – endring i spørsmålsstilling og filter

VDK – endring i spørsmålsstilling og svaralternativ.

VDL – endring i spørsmålsstilling og svaralternativ

VDM– endring i spørsmålsstilling og svaralternativ

VBB:

Text

Not back

Denne undersøkelsen handler om situasjonen knyttet til koronasmitte og hvordan dette påvirker din arbeidsdag. Det vil ta et par minutter å besvare spørsmålene.

VBW: HOVEDKILDE TIL LIVSOPPHOLD fra GallupPanelet	Single coded
--	--------------

Not back

Hva er din hovedkilde til livsopphold?

Normal

1	Inntektsgivende arbeid - heltid	
2	Inntektsgivende arbeid - deltid	
3	Selvstendig næringsdrivende	
4	Alderspensjonist	➔ GO TO SCREEN OUT
5	For tiden arbeidsledig	➔ GO TO SCREEN OUT
6	Annen type trygd	➔ GO TO SCREEN OUT
7	Elev, student	➔ GO TO SCREEN OUT
8	Hjemmeværende	➔ GO TO SCREEN OUT
9	Annet	➔ GO TO SCREEN OUT
997	Ønsker ikke å svare <i>*Fixed *Exclusive</i>	➔ GO TO SCREEN OUT

Ask only if **VBW**,1,2,3

VBV: TØI	Single coded
----------	--------------

Not back

Hvordan påvirker/påvirket koronaviruset din arbeidssituasjon torsdag 10. juni?

Kun ett svar.

Normal

- 1 Jeg var permittert/min arbeidsplass var midlertidig stengt/jeg manglet oppdrag som følge av korona
- 2 Jeg var sykemeldt på grunn av korona
- 3 Jeg var sykemeldt av andre grunner enn korona
- 4 Jeg jobber alltid hjemmefra (dvs. reiser aldri til et annet sted for å jobbe), og dermed ingen endring
- 5 Jeg har ikke mulighet til å ha hjemmekontor, og dro på jobb som vanlig
- 6 Jeg har mulighet til å ha hjemmekontor, men dro likevel på jobb som vanlig
- 7 Jeg har ikke mulighet til å ha hjemmekontor, men måtte være hjemme fra jobb for å passe barn
- 8 Jeg har ikke mulighet til å ha hjemmekontor, men måtte være hjemme fra jobb fordi jeg har karantene
- 9 Jeg har mulighet til å ha hjemmekontor og jobbet hjemmefra
- 10 På annen måte **Fixed*
- 11 Jeg hadde ferie/fri denne dagen
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VBV,9**

VCD:	Multi coded
------	-------------

Answer not required | Not back

Hva er den eller de viktigste årsakene til at du har hjemmekontor etter at myndighetene har lettet på restriksjonene den siste tiden? Flere svar mulig.

Random

- 1 På grunn av barn
- 2 Har god hjemmekontorløsning som gjør at det er bedre å jobbe hjemmefra
- 3 Ønsker å unngå å bruke kollektivtransport på grunn av smittefare
- 4 Ønsker i størst mulig grad å følge myndighetenes råd om å begrense bruk av kollektivtransport
- 5 Er i risikogruppe for COVID-19-smitte og ønsker ikke å utsette meg for smitterisiko
- 6 Er ikke i risikogruppen, men vil allikevel ikke utsette meg for smitterisiko
- 7 Arbeidsgiver anbefaler meg hjemmekontor
- 15 Arbeidsgiver pålegger meg hjemmekontor
- 8 Slipper å bruke tid på å reise til og fra jobb
- 9 Hverdagen er roligere med hjemmekontor
- 10 Har mer kontroll over hverdagen med hjemmekontor
- 11 Trives godt med hjemmekontor
- 12 Jobber mer effektivt på hjemmekontor
- 13 Tror ikke andre på arbeidsplassen klarer å opprettholde kravene om sosial distansering
- 14 Tror ikke andre i det offentlige rom klarer å opprettholde kravene til sosial distansering
- 996 Annet, noter... **Open *Fixed*
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

Ask only if NOT **VBV,4**

VCN:	Single coded
------	--------------

Not back

I din jobb, er det mulig for deg å gjennomføre hele eller deler av ditt arbeid hjemmefra i en normalsituasjon uten fare for koronasmitte?

Normal

1 Ja

2 Nei

997 Ønsker ikke å svare *Fixed *Exclusive

Ask only if **VCN,1**

VCW:	Numeric
------	---------

Answer not required | Not back | Min = 0 | Max = 100

Kan du anslå i prosent hvor mye av ditt arbeid som kan gjennomføres hjemmefra i en normalsituasjon, uten fare for koronasmitte?

Oppgi prosent (%).

999 Vet ikke *Fixed *Exclusive

Ask only if **VCN**,1

VCP:	Single coded
------	--------------

Answer not required | Not back

Hva slags kontorløsning har du på ditt arbeidssted?

Normal

- 1 Cellekontor (1 person)
- 2 Delt kontor (2-3 personer)
- 3 Mindre åpent landskap (4-9 personer)
- 4 Mellomstort åpent landskap (10-24 personer)
- 5 Stort åpent landskap (25 personer eller mer)
- 7 Det varierer, sitter på ulike kontorer (f. eks. som utleid konsulent, kontorplassen varierer med arbeidsoppgaver)
- 8 Svært lite av mitt arbeid gjennomføres på kontor.
- 996 Annet, noter... **Open *Fixed*
- 997 Ønsker ikke å svare **Fixed *Exclusive*

Ask only if NOT **VBV**,4 and **VCN**,1

VCQ:	Single coded
------	--------------

Not back

Hvor ofte pleide du å ha hjemmekontor før koronasituasjonen oppstod (12. mars 2020)?

Normal

- 1 Hver dag
- 2 3-4 dager i uka
- 3 1-2 dager i uka
- 4 1-3 ganger i måneden
- 5 Sjeldnere eller aldri
- 997 Husker ikke **Fixed *Exclusive*

Ask only if NOT **VBV**,4 and **VCN**,1

VCH:	Single coded
------	--------------

Answer not required | Not back

Når vi kommer tilbake til en normalsituasjon, uten stor smittefase, hvor ofte kommer du til å ha hjemmekontor?

Normal

- 1 Hver dag
- 2 3-4 dager i uka
- 3 1-2 dager i uka
- 4 1-3 ganger i måneden
- 5 Sjeldnere eller aldri
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VBV**,1,2,3,5,6,7,8,9,10,11,999

VCF:	Single coded
------	--------------

Not back

Har du hatt hjemmekontor tidligere som følge av koronautbruddet?

Normal

- 1 Ja
- 2 Nei
- 997 Ønsker ikke å svare **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VBV,9** or **VCF,1**

VCM:	Single coded
------	--------------

Answer not required | Not back

Hvor ofte hadde du hjemmekontor forrige uke?

Normal

- 1 Hver dag
- 2 3-4 dager i uka
- 3 1-2 dager i uka
- 4 Hadde ikke hjemmekontor forrige uke, jobbet hver dag på mitt vanlige arbeidssted.
- 5 Ikke relevant
- 997 Husker ikke **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VCN,1**

VCG:	Single coded
------	--------------

Answer not required | Not back

Hva slags arbeidsplass har du når du jobber hjemmefra?

Kun ett svar.

Normal

- 1 Tilrettelagt i eget rom (sitter alene i eget rom)
- 2 Tilrettelagt område i stue, kjøkken eller annet rom – alene
- 3 Ikke tilrettelagt område i stue, kjøkken eller annet rom – alene
- 4 Tilrettelagt område i stue, kjøkken eller annet rom – med andre i samme rom
- 5 Ikke tilrettelagt område i stue, kjøkken eller annet rom – med andre i samme rom
- 6 Det varierer
- 996 Annet, noter... **Open *Fixed*
- 997 Ønsker ikke å svare **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VBV,9** or **VCF,1**

VBX: TØI	Single coded
----------	--------------

Answer not required | Not back

Du har eller har hatt hjemmekontor som følge av koronasituasjonen, hvordan vurderer du arbeidsinnsatsen din på hjemmekontoret?

Kun ett svar

Normal

- 1 Mye mer effektiv enn vanlig
- 2 Litt mer effektiv enn vanlig
- 3 Like effektiv som vanlig
- 4 Litt mindre effektiv enn vanlig
- 5 Mye mindre effektiv enn vanlig
- 6 Fungerte ikke i det hele tatt
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VBV,9** or **VCF,1**

VCJ:	Matrix
------	--------

Answer not required | Not back | Number of rows: 17 | Number of columns: 5

Du har eller har hatt hjemmekontor som følge av koronasituasjonen. Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om det å ha hjemmekontor?

Rows: Random | Columns: Normal

Rendered as Dynamic Grid

	Helt uenig	Delvis uenig	Delvis enig	Helt enig	Vet ikke <i>*Fixed</i> <i>*Exclusive</i>
Jeg synes hverdagen blir mindre travel med hjemmekontor	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg liker at jeg slipper å bruke tid på å reise til og fra jobb	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har mer kontroll over hverdagen min når jeg har hjemmekontor	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg savner det sosiale samværet med kollegaer på jobben når jeg har hjemmekontor	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg savner den uformelle informasjonsflyten på jobben når jeg har hjemmekontor	☐	☐	☐	☐	☐
Faglige diskusjoner kan tas mer spontant på arbeidsplassen enn på hjemmekontoret	☐	☐	☐	☐	☐
De faglige diskusjonene er som regel bedre når man møtes fysisk på arbeidsplassen enn de man har digitalt på hjemmekontoret	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes det er problematisk at skillet mellom jobb og fritid blir utvisket når jeg har hjemmekontor	☐	☐	☐	☐	☐
Man kan bli litt lei av ikke å ha den fysiske miljøforandringen i hverdagen når man jobber mye hjemmefra	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg savner selve jobbreisen når jeg har hjemmekontor	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg liker bedre de fysiske arbeidsforholdene på arbeidsplassen (jobbkontoret) enn på hjemmekontoret	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes det er færre avbrudd i arbeidet på hjemmekontoret	☐	☐	☐	☐	☐
Det å ha hjemmekontor én eller flere ganger i uka, øker livskvaliteten min	☐	☐	☐	☐	☐

- Livskvaliteten min ville gått ned hvis jeg skulle hatt hjemmekontor hver dag og aldri ha vært på arbeidsplassen
- Jeg synes det er slitsomt med digitale møter
- Jeg begynner å bli veldig lei av hjemmekontor
- Jeg trives bedre og bedre på hjemmekontor

Ask only if **VBW**,1,2,3

VCY:	Single coded
------	--------------

Not back

Har du fast oppmøtested på ditt arbeidssted?

Normal

- 1 Ja
- 2 Nei
- 997 Ønsker ikke å svare **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VCY**,1

VCT:	Numeric
------	---------

Answer not required | Not back | Min = 0 | Max = 1

Kan du anslå hvor langt det er i kilometer mellom din bolig og ditt arbeidssted?

Noter antall kilometer.

997 Ubesvart **Fixed *Exclusive*

VDP:	Single coded
------	--------------

Answer not required | Not back

Hva er årsaken til at du ikke oppgir antall kilometer fra din bolig til ditt arbeidssted?

Normal

- 1 Har ikke fast oppmøtested
- 2 Ikke relevant av andre årsaker
- 3 Vet ikke hvor mange kilometer det er
- 4 Ønsker ikke å svare

Ask only if NOT **VBV,4**

VBZ: TØI	Single coded
----------	--------------

Answer not required | Not back

Tenk på arbeidsreisen din i ukene før koronautbruddet og tiltakene mot smittespredning ble satt i gang (dvs. før 12. mars 2020). Vennligst angi hvordan du vanligvis reiste til arbeid. Oppgi det transportmiddelet du vanligvis reiste lengst med på arbeidsreisen.

Kun ett svar.

Normal

- 1 Gikk hele veien
- 2 Sparkesykkel/el-sparkesykkel
- 3 Sykkel
- 4 El-sykkel
- 5 Trikk
- 6 Buss
- 7 T-bane
- 8 Tog
- 9 Bil som sjåfør
- 10 Bil som passasjer
- 11 Brukte ikke fast transportmiddel til jobb
- 998 Ingen av disse **Fixed *Exclusive*
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VBV**,5,6

VCB:	Single coded
------	--------------

Answer not required | Not back

Tenk på arbeidsreisen din torsdag 10.juni. Hvordan var den sammenliknet med hvordan du vanligvis reiste til jobb i ukene før koronautbruddet?

Kun ett svar.

Normal

- 1 Brukte samme transportmiddel, ingen endring
- 2 Brukte samme transportmiddel, men endret reisetidspunkt
- 3 Skiftet fra kollektivtransport til sykkel
- 4 Skiftet fra kollektivtransport til bil
- 5 Skiftet fra kollektivtransport til gange
- 996 Annet, noter... **Open *Fixed*
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

VCZ:	Single coded
------	--------------

Not back

Har du/dere flyttet i løpet av det siste året, eller har du/dere planer om å flytte i nærmeste fremtid, enten innenfor kommunen eller ut av kommunen?

Normal

- 1 Ja, jeg/vi har flyttet innenfor kommunen i løpet av det siste året
- 2 Ja, jeg/vi har flyttet ut av kommunen i løpet av det siste året
- 3 Ja, jeg/vi har planer om å flytte innenfor kommunen i nærmeste fremtid
- 4 Ja, jeg/vi har planer om å flytte ut av kommunen i nærmeste fremtid
- 5 Nei, jeg/vi har verken flyttet i løpet av det siste året, eller har planer om å flytte i nærmeste fremtid
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VCZ**,1,2,3,4

VDN:	Multi coded
------	-------------

Answer not required | Not back | Max = 2

Har muligheten for hjemmekontor (enten for deg selv og/eller eventuelt din partner) påvirket beslutningen/planene om å flytte?

Flere svar mulig.

Normal

- 1 Ja, jeg/vi ønsket eller ønsker å flytte for å få mer plass til hjemmekontor
- 2 Ja, muligheten til å ha hjemmekontor gjør at jeg/vi kan bo i et område med lavere pris (mer bolig for pengene)
- 3 Ja, muligheten til å ha hjemmekontor gjør at jeg/vi kan flytte nærmere familie/venner.
- 5 Ja, muligheten til å ha hjemmekontor gjør at jeg/vi kan bo i et område med andre kvaliteter.
- 996 Ja, av andre grunner knyttet til hjemmekontor enn de som er nevnt over, noter hva... **Open *Fixed*
- 4 Nei, beslutningen om å flytte/flytteplanene har ingenting med hjemmekontorsituasjonen å gjøre **Exclusive*
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

VDG:	Single coded
------	--------------

Not back

Eier eller disponerer din husstand hytte eller fritidshus i Norge?

Normal

- 1 Ja, vi eier/disponerer hytte/fritidshus ved sjøen
- 2 Ja, vi eier/disponerer hytte/fritidshus på fjellet/i innlandet
- 4 Ja, vi eier/disponerer hytte/fritidshus både ved sjøen og på fjellet/i innlandet
- 3 Nei
- 997 Ubesvart **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VDG,1,2,4**

VDH:	Numeric
------	---------

Answer not required | Not back | Min = 1 | Max = 100000

Kan du anslå hvor langt det er i kilometer til hytta eller fritidshuset som du bruker mest i vintersesongen (oktober-april)?

Oppgi antall kilometer.

999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VDG,1,2,4**

VDJ:	Single coded
------	--------------

Answer not required | Not back

Hvilket transportmiddel bruker du vanligvis når du skal til hytta/fritidshuset i vintersesongen (oktober-april)? Angi det transportmiddelet du reiser lengst med på reisen.

Normal

- 1 Bensin-, diesel- eller hybridbil
- 2 Ladbar hybridbil (også kalt plug-in hybrid)
- 3 El-bil
- 4 Kollektivtransport (buss, tog, båt, fly)
- 5 Annet

997 Ubesvart **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VDG,1,2,4**

VDL:	Single coded
------	--------------

Answer not required | Not back

Hvor ofte reiste du til hytta denne vintersesongen (okt- april 2020/2021)? Tenk tilbake og svar så omtrentlig du kan.

Normal

- 1 Ukentlig
- 2 2-3 ganger i måneden
- 3 1 gang i måneden
- 4 2-3 ganger i kvartalet
- 5 3 ganger i halvåret eller sjeldnere
- 6 Aldri
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VDG,1,2,4**

VDK:	Single coded
------	--------------

Answer not required | Not back

Hvor ofte pleide du å reise til hytta eller fritidshuset i vintersesongen (oktober-april) før pandemien startet? Tenk tilbake og svar så omtrentlig du kan.

Normal

- 1 Hadde ikke tilgang til hytte/fritidshus før pandemien
- 2 Ukentlig
- 3 2-3 ganger i måneden
- 4 1 gang i måneden
- 5 2-3 ganger i kvartalet
- 6 3 ganger i halvåret eller sjeldnere
- 7 Aldri
- 999 Vet ikke **Fixed *Exclusive*

Ask only if **VCN**,1 and **VDG**,1,2,4 and **VBV**,4

VDM:	Single coded
------	--------------

Answer not required | Not back

Hvor ofte har du hatt hjemmekontor på hytta eller fritidshuset denne vintersesongen (okt-april)? Tenk tilbake og svar så omtrentlig du kan.

Normal

- 1 Ukentlig
- 2 2-3 ganger i måneden
- 3 1 gang i måneden
- 4 2-3 ganger i kvartalet
- 5 3 ganger i halvåret eller sjeldnere
- 6 Aldri
- 999 Husker ikke **Fixed *Exclusive*

Transportøkonomisk institutt (TØI)

Stiftelsen Norsk senter for samferdselsforskning

TØI er et anvendt forskningsinstitutt, som mottar basisbevilgning fra Norges forskningsråd og gjennomfører forsknings- og utredningsoppdrag for næringsliv og offentlige etater. TØI ble opprettet i 1964 og er organisert som uavhengig stiftelse.

TØI utvikler og formidler kunnskap om samferdsel med vitenskapelig kvalitet og praktisk anvendelse. Instituttet har et tverrfaglig miljø med rundt 90 høyt spesialiserte forskere.

Instituttet utgir tidsskriftet Samferdsel på internett og driver også forskningsformidling gjennom TØI-rapporter, artikler i vitenskapelige tidsskrifter, samt innlegg og intervjuer i media. TØI-rapportene er gratis tilgjengelige på instituttets hjemmeside www.toi.no.

TØI er partner i CIENS Forskningscenter for miljø og samfunn, lokalisert i Forskningsparken nær Universitetet i Oslo (se www.ciens.no). Instituttet deltar aktivt i internasjonalt forsknings-samarbeid, med særlig vekt på EUs rammeprogrammer.

TØI dekker alle transportmidler og temaområder innen samferdsel, inkludert trafiksikkerhet, kollektivtransport, klima og miljø, reiseliv, reisevaner og reiseetterspørsel, arealplanlegging, offentlige beslutningsprosesser, næringslivets transport og generell transportøkonomi.

Transportøkonomisk institutt krever opphavsrett til egne arbeider og legger vekt på å opptre uavhengig av oppdragsgiverne i alle faglige analyser og vurderinger.

Besøks- og postadresse:

Transportøkonomisk institutt
Gaustadalléen 21
NO-0349 Oslo

22 57 38 00
toi@toi.no
www.toi.no